

UJPEST

= FELELŐS SZERKESZTŐ: =
Dr. WÁRADY PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . 10 K. | Negyedévre 2.50 K.
Félévre . . . . 5 „ | Egyes szám ára 10 fill.
Megjelenik hetenként kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJPEST, TAVASZ-UTCA I. SZÁM.
Telefon szám: 72-25.

A szeretet ünnepe.

„Akkor az időben eljőve Keresztelő János, ki prédikál vala Judeának pusztájában. És ezt mondja vala: Térjete meg: mert elközelített a menyeknek országa. Mert ez annak kiről szólott a Próféta ezt mondván: Kiáltó szó vagyok a pusztában, készítsétek meg az Urnak utját. és egyengessétek meg az ő ösvényeit.“

* * *
És a Próféta szavai beteljesedtek és megszületett a Megváltó. A betlehemi csillag fénye elvezette a pásztorokat és a napkeleti bölcsöket a kis jászolhoz, mely bölcsője lett az újjászületett emberiségnek. A csodás csillag nemcsak a betlehemi jászolra vetette fényét, de beragyogta az egész világot és az Isten-ember megszületésének hírét elvitte épp úgy a kicsiny kunyhóba, mint a fényes palotákba. Eddig nem ismert érzés ülte meg a sziveket, eddig nem ismert eszme szállotta meg a lelket: a szeretet eszméje, mely újkorszakát nyitotta meg az emberiségnek, új életre hívta a bűnben sanyalódó világot. Az Isten-ember a Golgotán keresztthalált szenvedett, de az eszme nem halt meg, kitört a szivből és eget kért. Az eszme győzött és hódítva járta be

a világot. Nem karddal nem öldöklő szerszámokkal hódította hiteit, de egy mindennél hatalmasabb fegyverrel: a szeretet fegyverével. A pogány istenek letűntek az Olympról és az emberiség megtalálta az egy igaz Istenhez vezető ösvényt, az igaz utat, mely az igaz boldogsághoz vezet. A pogány Róma megdőlt és falain feltűnt az üdvözítő keresztje; melyet a vad barbárok véres harcai nem tudtak eltávolítani. de amelynek árnyékában végre ők is enyhülést találtak, mert az meghódította őket is. A kereszténység és a keresztény egyház új irányt adott a tudatlanságában és barbárságában már már megvénhedt Európának, új ösvényre terelte a népek millióit, melyek előtt megnyitotta a civilizáció és haladás kapuit. A barbár szellemet a szeretet jótékony szelleme váltotta fel, a barbár eszmék felett a szeretet eszméje ült örök diadalt, mely lerombolta az emberiség között évezredek óta fennálló korlátokat és elhintette a szabadság, egyenlőség és testvériség magvait. Vajjon kikeltek már-e magvak?

Vajjon élvezzük-e már ezeknek áldásos gyümölcseit?

Vajjon megértettük-e már a

Krisztusi szeretetben rejülő nagy eszméket?

* * *
Hovatovább már két ezer esztendő tünt el a semmiség ködébe mióta az Üdvözítő a betlehemi jászolban meglátta a napvilágot. Két ezer esztendő a világteremtésében egy perc, vagy talán csak egy röpké pillanat milliómok része, Ki tudja? De az emberiség történetében kétezer esztendő óriási idő. Népek és nemzetek tűntek el, népek és nemzetek születtek ez idő alatt. Az emberiség bár aránylag lassú, de a fokozatos fejlődés törvényeit tekintve mégis óriási haladást tett előre. Semmisem örök a világon, minden alá van vetve a természet változásainak, melynek eredménye az emberiség története majd hanyatlás, majd haladás, Csak egy örök: a szeretet! Ez a hatalmas érzés velünk született isteni adomány. Bennünk él ősidők óta. Ez a létalapja mindennek, ez kormányozza a nagy mindenséget ezen épül fel az egyén. a társadalom, s minden magasabb összesség. Ez adja meg harmoniáját a világ mindenségnek ez a leg-hatalmasabb összekötő kapocs, mely a lényeket közelebb hozza,

„ARGUS”

„ARGUS”

Nyomozások, megfigyelések bizalmi, házassági, örökségi és kereskedelmi ügyekben bel- és külföldön. — Megbízható információk bárki viszonyairól, előéletéről, életmódjáról. — Névtelen levelek íróinak, eltűnt egyéneknek, liaisonoknak kikutatása. — Bizonyítékok beszerzése válperekben és egyéb polgári és büntetőperekben. — Értekezés és levelezés minden nyelven. — Előkelő összeköttetések. — **MEGBIZHATÓ** alkalmazottak. — Legszigorubb diszcretio. — Házassági dispensatiók, magyar honosság és egyéb okiratok megszerzése, kisürgetése. — Nemességek, kamarási ősfák kikutatását, összeállítását szaktudással eszközöljük. — Kereskedelmi törvényszékiileg bejegyzett tudakozó vállalat

Budapest, VII., József-körút 33. *
Telefon 118-14.

!

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, miszerint a volt **Blasz** József Árpád-ut 40. szám alatti kávéházat bérbevettem,

s azt a modern kor igényeinek megfelelőleg átalakítva

„OTTHON” címmel f. évi november 15-én ünnepélyesen megnyitottam.

Tisztelettel Kaufmann Mihály.

!

Nézzé meg   Nézzé meg

KOBRAK-féle cipő-különlegességek nagyáruházát

Ujpest, Árpád-ut és Kemény Gusztáv-utca sarok (volt Németh Gyula-féle üzlethelyiségben.)

egymáshoz. Ez az egyetlen igaz ut, mely az Istenséghez vezet. Ez az embert közelebből hozza az Istenséghez, ez az isteni tűz az, mely részesévé teheti az embert is az isteni szellemnek. Nincs földi lény, amelyből hiányoznék ez isteni adomány, meg van az mindenben és mindeniben, mert a természet oltotta belénk. Meg volt ez az emberiség ősvad állapotában is, de ekkor még csak szűk körben élt és talán az önzés céljait szolgálta. Csak a fokozatos társas élet válthatta ki az emberiség lelkéből az altruizmus érzését melynek legeszményibb, legtiszteletreméltóbb és mindedig utolérhetetlen képviselője maga az Üdvözítő volt. Ő alkotta meg a szeretet törvényét, mely megmutatta az emberiségnek, hogy mint kell élni-e kezdettől fogva bennünk létező legszentebb és legnemesebb isteni adománnyal, amelynek ápolása fejlesztése, érvényre jutása a jog,- társadalmi és erkölcsi rendnek leghatalma-

sabb óre, mely feleslegessé tesz minden más irott vagy szokásgon fejlődött törvényt, mert ezeknek is ez az alapja, mert a jog és társadalmi rend fenntartását célzó törvények is kivétel nélkül akkor állhatnak meg szilárdul, csak akkor szolgálják az erkölcsöt és a közmegelegedést keltő igazságosságot, ha a szeretet törvénye képezi alapjukat.

Az olyan törvény, mely nélkülözi e megingáthatlan alapot, az szolgálhat egyéni, vagy osztályérdeket, de a köz általános és egyetemes érdekét soha se. De vajjon kétezer év után eljutott e az emberiség arra a magaslatra, hogy a Krisztusi szeretet igéit megtudja érteni? Nem! Az emberis önzés szülte torzsalkodások, véres háborúk e tagadásnak leg-eklatánsabb bizonyítékai.

De azért nincs okunk csüggedni! A nagy, hatalmas terebélyű fák nem nőnek ki a földből egyszerre. Évek, évtizedek sőt évszázadok szükségesegek az erő-

teljes kifejlődéshez és a természet törvénye azt tanítja, hogy az életképesség is hosszú élet alapfeltétele; a lassu fejlődés. Elérkezik majd az a dicső, nagyszerű kor is, amikor az emberiség is eljut a fejlődés ama tőkétéhez, hogy teljes valójában meg fogja tudni érteni és méltányolni fogja tudni a krisztusi szeretet fenséges törvényét. Olyan hatalmas conceptioju törvény ez, melynek fölfogásához, megértéséhez és alkalmazásához idő, nagyon sok idő szükséges. Egy böles azt állítja, hogy az emberiség fokozatosan annyira fejlődik, míg maga is istenné lesz. Hiszen ha az etikai telfogásnak arra a magaslatára jutottunk volna, hogy a Krisztusi szeretet törvényeit helyesen áttudnók érteni és magunkévá tudnók tenni, már egy hatalmas lépéssel közelebb jutottunk volna az említett böles jóslatának megvalósulásához. De ettől még messze, nagyon messze vagyunk, habár tagadhatatlan,

AZ „UJPEST“ EREDETI TÁRCÁJA.

A megőrült bohóc

Irta: Molnár Menyhért.

A zsufolt kabaréban izgatottan várták a legközelebbi s legérdekesebb számot, a kiváló humorista számát, kinek minden szavát s minden mozdulatát tapsorkánnal szokta a közönség honorálni.

A humorista most bohócruhában jött ki, fején egy csengetyűkkel telerakott bohócsapkával, mit a közönség új fogásnak véelve, hangos nevetéssel jutalmazott.

A bohóc lehorgasztott fejjel, szinte vándorogva jött ki a szinpadra. Egy ideig szótlanul állt s aztán lassan, vontatottan elkezdett beszélni.

Hölgyeim s uraim ide hallgassanak. Csak reám hallgassanak. Esküszöm önöknek a halhatatlan s nemesak halhatatlan istenekre, hogy az én sapkám csengetyűi szebben szólnak Platónak, Sokratesnek s mit tudom én még hány bölesnek nevezett számár szavainál!

Mert ki volt Plato. Senki más, mint

egy közönséges kétlábu tollatlan számár, ki csak azért tákolt össze egy pár böleszeti örültséget, hogy legyen kit mosdatlan szájjal a mindenkor iskolás gyermekeknek évezredeken át még a haló porából is kiátkozni. És igazságuk van! Miért kell nekik ennek a vén számár irka-firkáival az iskolában annyit kinlódniok, hisz már 15-16 évesek, kikre oly izgatottan vár a piszkosnál piszkosabb koresma, a lebujnál lebujaabb kávéház, kaláber, ferbli s totalizátor.

Miért nem tanította ez a vén gyámoltalan az embereket arra, hogy hogyan lehet üres fejjel s szemtelen hízélgéssel dus hivatalokat szerezni? Miért nem tanította az embereket arra, hogy kutya-hízélgéssel s macskaravaszúsággal mily magas polcra lehet vergődni!

Ne zugjanak ott s ne tapsoljanak. Zugásuk nem félemlít meg, tapsuk meg nem imponál! Zugott már én felettem olyan vihar is, hogy feldulta a százados sirbaltokat, levegőbe kapta a csontokat s arcomba vágta azokat sorba. Én attól se ijedtem meg. Visszavágtam a csontokat a sirba, hadd pusztuljanak ott, ahol pusztulniok kell. Mit nekem egy emberi csont-

váz, melyen valamikor bizonyára szegény árvák pénzén s özvegyek könnyei árán hizott meg a piszkos hus.

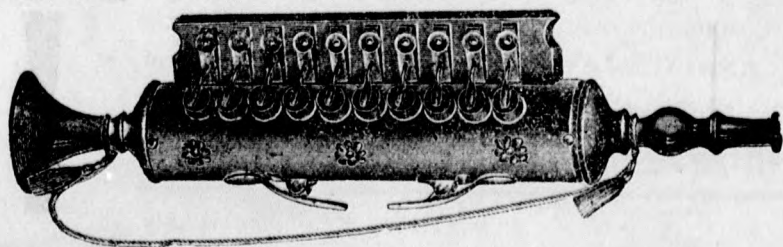
Hah, önök zugnak? Nem tetszik a beszéd? Annál jobb! Ma nekem az tetszik, ami Önöknek nem tetszik. Csak rajta! Zugjanak! És te sapkám, bohócsapkám forogj, torogj és ne törődj vele, ha még egy Sokrates ülne is ezen igen tisztelt publikum között.

Apropos Sokrates! Hisz ez volt a leg-élhetőlenebb fráter az egész világon, kinek sok volt hatezer isten s eggyel akart megéledni. S aztán? No igen aztán felfordult a méregpohártól.

Hah, forogj sapkám! Én kellettem volna oda. Én hatvanezer istent vágtam volna közéjük s ha ez sem lett volna elég, egy millió istent dobtam volna közéjük. Természetesen lett volna rá gondom, hogy ezen rongyos istenek között én legyek a legfőbb isten. Huj sapkám, mily szépen festettem volna én mint az istenek istene.

S aztán? No igen aztán csusztak s másztak volna hozzám a gazdag jó urak, hogy gyógyítsam meg a lucullusi lakomán szerzett gyomorhajukat, amikor a szegény nép krumplihéjon rágodott s hogy gyó-

Fuvó-harmónika. Ára 4 K.

Az összes többi hangszerekről is külön-külön árjegyzékek jelentek meg és kívánatra bármely hangszerről ingyen és bérmentve megküldjük:

Sternberg Armin és Testvére
cs. és kir. udvari hangszergyár Bpest, Rákóczi-utca 36.

Nem szükséges Pesten venni. — Minden férfinak alkalma van szükségletét helyben beszerezni.

Krausz Zsigmond cégnel, Árpád-ut 48.

Ahol a legszebb kalap különlegességek u. m.: valódi Angol, Borsalino Ita és a híres Pelikán és Gyukits, magyar gyártmány nagy választékban kapható. Továbbá valódi Jäger tanár-féle Beuger gyártmányu gyapju alsóruhák, a híres Faunct-féle Angol keztyük, szolid szabott árak mellett beszerezhetők. — Férfi fehérneműek mérték szerint is megrendelhetők. **Főüzlet: Podmanitzky-u. I. — Telefon**

hogy ez irányban is óriási léptekkel haladunk előre, mert haladásnak kell tekintenünk a jövő dalát, a jövő nagy álmait is, melyek az örök békét, a véres háborúk megszüntetését és az embertársaink iránti kölcsönös megbecsülést és szeretet bűvös képeit rajzolják lelki szemeink elé.

Bűvös dalok, szép álmok! Ti is kiáltó szók vagytok a pusztában, mely az Ur utait készítitek meg és az Ő ösvényét egyengetitek.

Mennyi vér fog még addig patakzani? Mennyi nép és nemzet fog addig elpusztulni és születni?

S vajjon sokat szenvedett ezer éves Magyar hazánk ki fogod e venni méltó részedet a világ-béke e nagy munkájából? A szeretet kapesa össze fogja-e tartani sok vért áldozott nemzetedet, vagy az ősi átokként rád nehezedő pártoskodás okozta vér és erővesztés fogja megpecsételni sorsodat!

Óh ne adja Isten! Gondolni is fájó és rettenetes! Neked élni és

gyítsam meg a bachanaliákon szerzett főfájásukat, amikor a szegény nép posványvizet volt kénytelen inni.

S én? Hahaha! Én meggyógyítottam volna őket mennykövel s kolerával.

Ne zugjanak ott s ne zavarjanak. Ugy látszik, hogy nem szívesen hallgatják az éhhetetlenségről szóló dalt. Hát jó, énekelek Önöknek egy olyan alakról, aki Önöknek bizonyára imponálni fog s akkor majd tapsolhatnak.

Hát kérem ez az alak főuri titkár, kinek minden jól áll, még a pofon is, mit naponta az uraság gyermekeitől kap. S ő ezeknek örül legjobban s elveszettek tartaná a napot, melyen a pofonokat nem kapná. Mert a pofonok emelik őt. Ugyanis sohasem felejt el a pofonok nyomait az uraságnak megmutatni s megemlíteni, hogy hál' istennek mily nagy erő lakik az ifju uracskák kacsócskáiban. Az uraság helyeslőleg bolint, sőt keztyüs kezeivel dagadt arcát néha megsimogatni is kegyeskedik, kijelentvén, hogy igazán hűséges s derék ember s figyelmezteti, hogy csak tűrje tovább is az ifju uraknak arcán végzett testgyakorlatait, mert az igen jót tesz az ő gyenge kacsócskáiknak.

virágozni kell időtlen időig, neked rá kell térni a szeretet ösvényére! Vallás, faj és osztálykülönbség szülte gyűlölködés, pártusák és testvéri villongások helyébe lépjen a kölcsönös szeretet és becsülés.

Gyujtsátok meg a szent estén a szeretet tüzét és szeressétek egymást, hisz oly kevesen vagyunk, oly sokat szenvedünk, a nehéz megpróbáltatások golgotáján, hogy csak a szeretet vigasztalhat meg mindannyiunkat nehéz napjainkban, csak ez lehet egy szebb jövő zalogja!

Pártközi konferencia.

Polgármesterünk vezéreltetve attól, hogy a város érdeke megkívánja, hogy a különböző pártok között béke jöjjön létre s így biztosítsák a város nyugodt és békés fejlődése, a képviselőtestület új alakulása előtt pártközi konferenciát hívott egybe. Minden pártból 12-en kaptak erre meghívót és e konferencia összeült folyó hó 17-én este, majd 19-én folyó

Hah! Hát ez sem tetszik? Most is zugnak? Hát jó, mondok Önöknek egy vigabb esetet.

Volt egyszer egy ifju — tararabumszdié — egy ideális lelkű jó fiu — tararabumszdié. — Az ifju diák volt s csak az volt a vágya, hogy mielőbb emberré legyen, hogy aztán szegény öreg özvegy anyját s imádásig szeretett egyetlen hugát illően eltarthassa. Az ifju sok tanulás s még több kinlódás után végre ügyvéd lett s aznap, midőn diplomáját megkapta, kis huga siró göresök között bevallotta neki, hogy egy nyomorult lelkű gazdag ficsur ígérettel elcsábította s aztán — tararabumszdié — faképnél hagyta.

A dologból párbaj lett s a párbajban az a nyomorult lelkű ficsur az én édes jólelkű barátomat — tararabumszdié — ma délben agyonlötötte.

A közönség a szomorúság okát nem akarta elfogadni s az egyhangú vélemény az volt, hogy az elmondottakból egy szó sem igaz, hanem a bohóc az tisztára megbolondult.

tatta üléseit, letárgyalva az egész folyó hó 21-iki és 22-iki közgyűlés tárgysorozatát. Sajnos e konferencia nem oldotta meg első ülésén, azokat a nemes intenciókat, melyek összehívóját vezérelték, mert mint a közgyűlés bizonyította, a városi ellenzék oly kiméretlen élel támadta meg a polgármester személyét és az ellenzék — néhány tagját kivéve — oly magatartást tanúsított a közgyűlésen, hogy eléggé azt kritizálni nem lehet. Padverés, sétálgatás, mindennemű informatók elterjesztése és minden tétel agyonbeszélése, az obtstruálás diagnosizát tüntette fel. Az elnöklő főjegyzőnek minden tekintélyét latba kellett vetnie, hogy a technikai obtstruációt megakadályozza.

Annak dacára tehát, hogy Réti ur utoljára még nagy kabátját is levette és Deutsch ur az óriási vagyonsúlyát is latba vetette, a 2-ik szünet után az ellenzék minden ereje kimerült. Si vis pacem, para bellum, (Ha békét akarsz, készülj a háborura) mondja a latin közmondás. Polgármesterünk a békét modern parlamentáris eszközökkel akarta elérni, de e jó szándékában elfeledte, hogy az ellenzék sorában, — kivéve egy néhány uri embert, — kevés a nyugat eurpai ember és hogy az ellenzék nem is a békét akarja, hanem a személyi harcot. Valamely jó tervet nem koll feladni azért, mert azt mindjárt siker nem koronázta, jó szándéka kivételében tehát ne akadályozza ez meg a polgármestert és tartsa fenn a konferenciát, hiszen az ellenpárt még mindig a jót hangoztatja, hátha talán akarni is fogja. Mi azonban készüljünk a háborura, ha ha békét és fejlődést akarunk és ezért a város minden független képviselő polgára fokozottan érdeklődjék a város közgyűlései iránt és jelenjen azokon meg.

Képviselőtestületi közgyűlés.

Ujpest város — mondhatjuk — újjászületésének napját ülte f. hó 21-én, mert e nap volt erőpróbája annak, hogy mindazok, kiknek a város objektív érdeke szíven fekszik elég erősek-e, a demagógia a plutokratia és a hatalom jegyében összegyűlt ellenzékkel megküzdzeni.

Vihara volt 21. és 22-e a városnak, kitört elementáris erővel és a trükkök, a fogások, az elévült közigazgatási görbeségek és dőreségek, mind megtörték a független polgárság erős, érzefalanxján.

Tárgysorozatáról elmondhatjuk, hogy minden pontja a város legvitálisabb érdekeibe vágott és bár azt hittük, hogy

alapított
1872.

Telefon:
95—21.

Nasser testvérek, ékszeráruháza

Ujpest, Árpád-ut 34. szám.

Modern ékszerek legnagyobb választékban olcsó és finom kivitelben

az előzetes pártközi konferencia biztosítja a békés munkát, éppen azok részéről, kik a kortesuton a munkát hangoztatták, láttuk, hogy ezt nem a komoly elítélésben keresték, hanem oly elősöket küldtek ki, kiknek már előző felvonulása elég volt, hogy ez a falanx hozzá fogjon a seprés munkájához. A seprés annyira sikerült, hogy már a legfontosabb ügyek elintézésénél míg a város polgársága bizalmának igaz letéteményesei a késő éjjeli órákban is dolgoztak, a községi ellenzék, papír gránátjai szétpukkanása után jobbnak látta az otthon kényelmét kerésni. Voltak tartalmas felszólalások és beszédek, a város vezetősége és pártja megállta helyét, a nyugat európai ember komolyságával. A pyrhusi győzelemnek hirdett győzelem ma elveszté e jelzőjét és méltónak bizonyult a város polgárságának elismerésére.

A közgyűlés lefolyásáról részletes tudósításunkat jövő számunkban közöljük.

A közvilágítás.

Tudvalevő, hogy a Phöbus részvénytársaságnak a nagy felebbezők jóakaratóból nem jutott a folyó évi szeptember havi jóváhagyástól folyó évi december 15-ig 12 olyan fagymentes hónap, mely alatt villanyos világításunkat átadhatta volna. És most az év végén a légszesz társulattal kötött szerződésünk lejár. Sok szó és kétség hangzott a nagy népszonokok ajakán, hogy a városba beült az a sötétség, ami terveikbe beillik és ugy csinálták mint azok, kik szidták a napot, mert fájt a világosság. Számításukban azonban csalódtak, mert *Ujpesten nem lehetett sötétséget teremteniök*. Mert e város polgármestere, ugy a légszesz társulat igazgatóságánál, mint a székesfőváros polgármesterénél nem csak biztosította a város eddigi közvilágítását, hanem oly előnyöket szerzett a villanyvilágítás mellé felállítandó pótvilágítás biztosításával, mely előtt mindenkinek meg kell hajolnia. Így tehát világosság lesz e városban akkor is, ha a villanyvilágításban zavarok állnának be.

Méltó elismerés nyilvánult meg tehát a város közgyűlésén dr. Bárczy István, Radóczy János és Ujpest polgármesterével szemben, midőn ezért nekik köszönet szavaztatott.

Kulturintézmények.

A város képviselőtestülete újlag tanujelét adta annak, hogy bár a város anyagi javakkal bőven nem rendelkezik és szegényeinek száma, kiknek ellátására kötelezve van, napról-napra gyarapszik, a kulturintézmények támogatásáról sem feledkezik meg. Eltekintve attól, hogy az iparfejlesztésre, óvódiák, iskolák és a gimnázium fentartásához jelentékeny összegekkel járul és mindent elkövet, hogy a tanulni vágyó fiatal iparosság a szakszerű képzés mellett megfelelő intelligenciára is tegyen szert, nem feledkezik meg azokról a kulturintézményekről sem, melyeket a társadalom a maga erejéből létesít.

Igy részesíti támogatásban az ujpesti Munkás-Otthont, a Szabad Lyceumot, a Munkásgimnáziumot, az UjpestiZenekört, a Lujza Leányegyesületet és igyekszik mindezek működését oly kontaktusba hozni, hogy a felnőttek továbbképzése megoldható legyen.

Ez összegek nem nagyok, de elegendő annak dokumentálására, hogy ezen intézmények kellő megbeesülésben részesülnek.

Ezen intézmények vezetőségének szolgáljon tehát ez buzdításul és azért a nemes munkáért, melyet eddig is kifejtettek városunkban, nyilvánosan is köszönetet mondunk.

De egyuttal felhívjuk városunk közön-ségét, hogy társadalmi uton se feledkez-zék meg ezekről. A műveltség mindég becsülendő, ha annak fejlesztése ellen-kező irányokban is halad. Ezért kell részesitenünk e támogatásban a Munkás-Otthont is, mert abban műveltséget terjesztenek. Különösen örvendetes fejlődést tanúsított a Szabad Lyceum, mely a műveltség terjesztésének igen nagy áldozatokat hoz. Ügybuzgó vezetője, Köhler Ferenc főmérnök kiváló egyéniségének kell ezen eredményt betudnunk.

A Munkás-Gimnázium is erős fejlődési stádiumban áll és teljes sikert várhatunk tőle, amidőn Klima Lajos főgimnáziumi kir. igazgató vette át annak vezetését.

A városi költségvetési vita folyamán Paliny Levente felszólalása eredményeként az a megnyugtató vélemény alakult ki képzőművészeink kívánatos támogatása tekintetében, hogy a város megfelelő telek kihatása, műtermek építése és fentartása és egyelőre mintegy 1000 korona állandó segély nyújtása elől nem zárkozhatik el.

Ennek jelentőségét leginkább kitüntetheti az, hogy az ipar is csak ott fejlődhet, ahol a képzőművészet halad.

A városi pénzek.

Ujpest helyi pénzügyi intézetei összesen nem képviselnek 800.000 korona alaptőkét. És ezek a pénzügyintézetek indítottak egy hajszát az Ujpesten legújabb megalakult köztisztviselők takarékpénztárának fiókja ellen, csak azért, mert ez konkurrálni mert és a városi pénzekért nem 4¹/₂%, hanem 5%-ot ajánlott. E kifogások elhangzottak egy értekezleten, a képviselőtestület ülésén azonban már nem, nem azért, mintha ezek nem loagnának ma is azok ajkán, hanem mert jobbnak látták leterelni azokat azokba a pincékbe, melyekbe ott őrzik és óvják azokat az érdekeket, melyek áluatit mindnyájan ismerjük. Röviden, tény, hogy a helyi pénzügyintézetek a helyi pénzigényeket nem elégítik ki. Örömmel kell felkarolnunk tehát azt a két intézetet (Polgári takarékpénztár és Köztisztviselők takarékpénztára) melyek magasabb kamatot adnak árvaik pénzéért. Mert a polgárság ma nyugodtan mérlegelni tud és bár igazság az, hogy minden helyi intézetet a városi pénzek elhelyezésében részesíteni kell, kérdjük, érdemes volt-e 1¹/₂% differenciáért szelet tolni egy országos pénzügyintézet ellen, mert fájt ez a 1¹/₂% konkurrencia? Nem! Mert ez intézet kellő garanciát ad és e garanciát fölösleges hangoztatni, midőn bármikor eléggé informálhatja magát bárki a pénzügyi kompassban is.

HIREK.

— Felkérjük munkatársainkat és olvasóinkat, hogy a lapunknak szánt cikkeiket kedd estig küldjék be, mert a lapzárta (cikkekkel illetőleg) kedd este van. Híreket péntek estig fogadunk el közlésre.

Az „Ujpest” szerkesztősége.
Tavaszu. 1. sz.

— **Házasság.** Dr. Lissauer Lajos kir. járásbíró folyó hó 22-én kötött házasságot Weisz Aranka kisasszonnyal, mely alkalommal dr. Jaratzky Sándor anyakönyvvezető lendületes és igaz baráti szeretettől áthatott beszédben üdvözölte az új párt. A házasságkötésnél városunknak nemcsak jogászvilága, hanem ugyszólván egész intelligenciája jelen volt, dokumentálva ez által azt az őszinte szeretet és tiszteletet, amellyel a puritán jellemű, kiváló bíró iránt viseltetik. Az új pár egyházi esküvője folyó hó 25-én lesz a helybeli izr. templomban.

— **Kóborlások** cím alatt e napokban egy csinos kötet hagyta el a sajtót. A mű szerzői Sas László, Korda Sándor, Havas Sándor, Gál Béla és Darvas Simon, akik szebbnél-szebb novellákkal és költeményekkel gyönyörködtetik az olvasót. A díszes csokorból kiszakítunk egy pár virágot és bemutatjuk karácsonyi mellékletünkben olvasó közönségünknek, addig is míg jövő számunkban terjedelmes ismertetést közlünk e kedves kis irodalmi eseményről.

— **Műkedvelői előadás.** A múlt számban már közöltük, hogy az „Ujpesti kath. legényegylet” vasárnap műkedvelői előadást rendezett. Előadták Dankó Pistának „Pataki leányok” című színművét. Özv. Gavallérné nehéz szerepére Bittner Irmuska vállalkozott. Feladatának pompásan megfelelt. Színpadra termett gyönyörű alakja már fél sikert biztosított s igazán szép játékkal a nagy számban megjelent közönség meglegedésének nyílt színen is többször adott kifejezést, Ernst János mint kisbíró, Brusch Péter mint Blau finác szolgáltatta a vig elemet, Friedrich Béla, Boda Annuska, Babán Ilonka és a többiek teljes meglegedéssel járultak az előadás sikeréhez.

— **Gyermekfelruházasok.** A humanizmus gyakorlásának igen szép formája válik általánossá városunk társadalmi életében Asztaltársaságok alakulnak, melyek kisebb jótékony eselekedeteken kívül, az összegyűjtött fillérekből a karácsonyi ünnepek előtt szegény gyermekeket látnak el a szükséges téli ruhával, cipővel, sapkával. ezeknek a gyerekeknek a száma az idén meghaladta az 500-at. A jótékonycélú egyesületek között kiváló helyet foglal el a II. Rákóczi Ferenc társaskör is, melynek felruházási ünnepélye iránt az idén is impozáns érdeklődés nyilvánult meg. Az ünnepélyt Pintér Károly elnök nyitotta meg, az ünnepi beszédet dr. Wárady Pál tartotta. Az egybegyűlt nagyszámu közönség soraiban számos testvéregyesület képviselői voltak jelen. Képviseltette magát az Ujpesti Függetlenségi Kör és a Jó szív asztaltársaság is. —

A Galgóczi-féle vendéglőben levő Kultur asztaltársaság folyó hó 23-án este 10 szegény gyermeket ruházott fel teljesen az

ő és a viola-utcai iskola adományából. Kiss Pál János igazgató elnök lelkes szavakat intézett a szép számú közönséghez és a felruházott gyermekekhez.

x Otthon nagykávéház. Vasárnap új kávéház nyílik meg városunkban, az István-téren épült Aradi-féle házban. A tulajdonos Singer Mihály áldozatot nem kimélve mesés fényűzéssel rendezte be kávéházát, mely az első igazi modern kávéháza lesz Ujpestnek. Nem kell tehát ezentúl a közönségnek Budapestre berándulni, hogy egy kellemes kávéházi délutánt, vagy estét akar eltölteni, mert az Otthon nagykávéház elegáns berendezésével vetekedik a főváros bármely kávéházával. Singer Mihály különben aki a külföld világvárosait több éven át szakmányába vágó tanulmányokat folytatott és a vidék nagyobb városaiban fényes kávéházakat alapított, elég garancia arra, hogy az ujbudai közönség rokonszenvét is megnyerje. Örömmel üdvözljük városunkban az új, modern alapon létesült kávéházat, amelyre bizony már nagy szükségünk is volt. A kávéházban az összes bel- és külföldi lapok is a közönség rendelkezésére állanak.

— **Az Ujpesti Szegény Gyermekórház-Egylet** december 25-én, d. u. 4 órakor karácsonyi ünnepélyt tart, amelyre a közönséget tisztelettel meghívja az elnökség. Az egyesület apró gyámoltjai részére ajándékok hálás köszönettel fogadtatnak.

— **Táncvigalom.** Az Ujpesti Iparos Ifjak Műkedvelő Társasága folyó hó 31-én, szombaton este a Colosseum dísztermében világpostával és színelőadással egybekötött nagyszabású táncvigalmat rendez, mely alkalommal színre kerül „Csibészek a pokolban“, nagy operette újdonság.

„ÉDEN“ élő- és művirágkereskedő Ujpest, István-u. 2.

Frissen metszett élővirágok, alkalmi csokrok, mű- és élő virágkoszorúk dus raktára. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás

x **Uj uridivat üzlet Ujpesten.** Krausz Zsigmond budapesti jóhírnevű régi uridivat kereskedő Ujpesten, Árpád-ut 48 szám alatt fővárosi üzletének mintájára fiók üzletet nyitott. Sokan vannak Ujpestiek kik Krausz Zsigmond üzletét még a fővárosból ismerik, s így ő több oldalról való kérésének engedve jött ki ide hozzánk, hogy városunk polgárai kényelem szempontjából a legutolsó divat szerint öltözködhessenek.

FEHÉR ÁRMIN

cimfestő,

elvéllal minden e szakmába vágó munkát. — Ujpest, József-utca és Mária-utca sarok.

Ehrenstein Márton

órás és ékszerész

Ujpest, István-u. 1. szám.

Raktáron tart arany-, ezüst- és díszmű-tárgyakat, inga és fali órákat omega aranyból, nagy választék. — Óra- és ékszerjavítás a legpontosabban eszközöztetik.

! Óriási !

Szenzáció!

▼▼▼▼

I. Móric fellépte!!

Látható a közgyűléseken.

Csak rövid ideig! :: Csak rövid ideig!

Móric nyilatkozott, önmagáról, mondván: Szamarak vagyunk! analfabéták vagyunk! demagogok, megfizetett emberek vagyunk!... Azon hiszemben, hogy Móric önmagát sokkal jobban ismeri, mint bárki! *őnrajzát elég sikerültnek kell, hogy elismerjem!* De nem csak önmagáról, hanem ellenségekről is beszél... akik dühöngenek! irigykednek! akik rossz szemmel nézik a város tanácskozási termében való belétét... *amely minden bizonnyal óriási kihatással lesz Ujpest jövő fejlődésére!?*

Azt írja Móric, Barnumra hivatkozva: Irjanak rólam jót, avagy rosszat, üssenek bár agyba-főbe!... Fő, hogy velem foglalkozzanak...!

De Móric! a mutatványos bódében levő pofembert, bármilyen nagy személyiség is üti meg!... azért az csak pofember marad!! magát sem fogják arculütéssel lovagá!! — de még csak martírrá sem ütni!!

Móric! maga nem csak külsőleg öltött diplomata mezt!... hanem besőleg is az akar lenni!...

Mialatt egy oldalon, ellenség dühöngéséről beszél!... másoldalon értelmi zavarokkal telített, mézbe burkolt levelet ereget, egy bizonyos irányba!...

De Móric! Maga rosszul címezte!... rossz helyre lett adreszálva!... A címzett nem fogadta el!... Zárt ajtó!! Ká geseft!

Móric! egyben azonban nagyon téved! mert ha magát ütök, nagyon is üres szalmát csépelnek! de csak azért csépelik, nehogy egyes tulságos naiv emberek, üres szalmát még mindig tiszta buzának lássák!

Móric! megmondta már magának a gyámja! hogy magácska csak egy Móric.

A városi testületben való beléte tehát mennyit nyom a latban?... kénytelen vagyok számmal kifejezni: 00!!!

Asz'szolgája!

Ego.

MÓRIC ÉS AZ ÖCCSE

és az összes attrakciók felléptével a ROYAL-ORFEUM, a fővárosi és környékbeli családok és a gyermekvilág példátlan érdeklődése következtében minden csütörtök, szombat és vasárnap délután fél 4 órakor mérsékelt helyáru délutáni előadást tart.

SZINHÁZ.

Beregi Oszkár vendégszereplése.

Beregi Oszkár, a Nemzeti-színház tagja két estén át vendégszerepelt az Éden-színházban,

A vendégművész hétfőn Ibsen nagy-hírű színművének, a „Kisértetek“-nek Oszvald szerepében mutatkozott be közönségünk előtt. E szerepében művészi feladatát teljes sikerrel oldotta meg. Megdöbbentő realizmussal alakította Ibsen ez alakját, melynek megjátszásában mély tanulmányt és alapos tudást árult el a művész és ami elismerésre méltó ment volt ama tulajdonságok, amelyek Oszvald alakítását gyakran megkísérték.

Egyszerű, nemes és éppen ezért hatásos művészet volt az, amit az estén produkált és amelylyel elragadta a közönséget. Mondanunk nem kell, sűrű tapsokban nem volt hiány.

Kevesebb siker koronázta a v. művész második fellépését, Shakespeare Romeó és Juliájában. Ugyilátszik a shakespearei dráma nem hálástalan tehetségének érvényesítésére, mert amit Romeóban nyújtott magasabb művészi szempontokból, tekintve nem élégítette ki a közönség várakozását. Nem találtuk meg az igazi Romeót alakításában, nem találtuk meg Shakespearenek azt a hőst, melyben az olasz véralkat tüzes és mindent odaadó szerelme oly megkapóan és oly fenségosen nyilatkozik meg. Inkább egy szenvedő szerelmes alakját láttuk magunk előtt, amelyben az elragadó hév, a perzselő tűz helyett túl sok affectizmus nyilatkozott meg az egészséges shakespearei felfogás rovására.

Ez estének kimagasló alakja nem is a vendégművész, hanem partnere Szilasi Frida volt, akit igazán csak most volt alkalma megismerni az újpesti közönségnek Julia szerepében. Őszintén szólva kissé aggódtunk midőn a kiforrott tehetséget is erős próbára tevő szerepében láttuk a még teljesen fiatal művésznő nevét a színlapon, de aggodalmunk csakhamar eloszlott a színpadon. Nemcsak dicséretméltó és gondos tanulmány, de alapjában véve is egészséges felfogás jellemezte elejétől végig a fiatal művésznő alakítását. Egyszerű és minden mesterkedéstől ment természetes előadása volt az, amely művészi szempontból elsősorban is felkeltette a közönség figyelmét. Ott, ahol a magasabb drámai szenvedélyek kell, hogy urrá legyenek, nem ejtették rabél a művésznőt, aki tudott uralkodni érzelmein, nem hagyta magát vakon ragadni a szenvedélyek viharától, de megtartotta min-

denült a mérsékelt határt. Megkapó volt az a jelenete, mielőtt a Lőrinc barát által átnyújtott méregüveg tartalmát kiüríti. Oriási tapsvihar jutalmazta e jelenetét, a függöny legördült és ami az újpesti színházban még eddig nem történt meg, háromszor kellett a függönyt felhuzni, hogy a fiatal művésznő a lámpák előtt a közönség előtt megjelenhessen. Őszintén gratulálunk e szép sikerhez és örülni fogunk, ha minél gyakrabban láthatjuk a művésznőt egyinőségéhez álló hasonló szerepkörben.

Kispálfiyénét a dajka szerepében illeti dicséret, a többi szereplők a szereptudás hiányában gyakran esetlettek-botlottak, aminek bizonyára a próbák kellő számának hiánya volt az oka.

—s—ő.

* * *

A heti műsor a következő:

Vasárnap 25-én, délután 6 órakor: „Kedélyes paraszt“, operett 3 felvonásban; este fél 9 órakor „Fuzsitus kisszaszony“, operett 3 felvonásban.

Hétfőn 26-án, délután „Egy görbe nap“, énekes bohózat 3 felvonásban; este fél 9 órakor „Erdészleány“, operett 3 felvonásban.

Kedden 27-én: „Tékozló“, énekes színmű 3 felvonásban.

Szerdán 28-án: „Pesti háziur“, bohózat 4 felvonásban.

Csütörtökön 29-én: „Vereshaju“, népszínmű 3 felvonásban.

Pénteken 30-án: „Ripp Van Winkle“, operett 3 felvonásban.

Szombaton 31-én: „Nagy cabarett“ éjjeli 12 óráig! „Édes öregem“, operett 1 felvonásban.

A minden-titkok verseiből.

Meleg karokban melegedni,
Falni suttogó, drága szókat,
Jutalmazókat, csokolókat:
Milyen jó volna jónak lenni.

Buzgóságban sohsem lohadni,
Semmit se kérni, el se venni,
Nagy hűséggel mindent szeretni:
Milyen jó volna mindig adni.

Még az álmokat se hazudni,
Mégis vig hitet adni másnak,
Kisérő sirást a sirásnak:
Milyen jó volna áldni tudni.

Meleg karokban melegedni,
Falni suttogó, drága szókat,
Jutalmazókat, csokolókat:
Milyen jó volna jónak lenni.

Ady Endre.

Felelős szerkesztő: Dr. Wárady Pál.

Telefon 72—25.

Javításokat pontosan és szakszerűen eszközlök, melyért jótállást vállalok.

Fenyő Ernő

.. órs és ékszerész ..

Ujpest, Árpád-ut 53/a.

Ajánlom dusan felszerelt arany- és ezüst- sveizi zsebóráimat, valamint inga- és fali-órákat, arany- és ezüst-ékszereket, a legolcsóbb árak mellett

INGYEN GRAMOFON

lemezvásárlás ellenében!

Teljesen **ingyen**, minden aláírás és kötelezettség nélkül **azonnal** juthat egy megfelelő gramfonhoz, ha nálunk bizonyos számú tet-szés szerint választandó **RIADÓ** kétoldalu 26 cm. nagyságú saját gyártmányu lemezt rendel. **RIADO a legujabb** gyártmányu és **legjobb** lemez. Ára darabonként 4 korona.

Egyedül vállalatunknál kapható.

Ne vegyünk részletfizetésre öt-hatszoros áron! Mi állandó lemezvásárló közönséget toborozunk össze s így a gép árát idővel a lemez utánrendelésekkel hozzuk be. Ez magyarázza meg az okát fenti amerikai rendszernek

Ingyen küldünk azonnal:

10 drb lemezvételnél á 4 K egy 90 K-ás gépet. 15 drb vételnél egy 130 K-ás gépet. 20 drb vételnél egy 160 K-ás gépet. 25 drb vételnél egy tölesérnélküli gépet.

Lemezjegyzéket

kivánatra azonnal küldünk!

Szent László

intézet

BUDAPEST,

Veres Pálné-utca 16.

V. 1567 végrh. sz.

Árverési hirdetemény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az ujbpesti kir. járásbírósnak 1910. évi V. 1764/2. számú végzésével és Dr. Fabritzky Sándor ügyvéd által képviselt Liebner Zsigmond végrehajtató részére végrehajtást szenvedett ellen 127 K. — fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedettől lefoglalt 2160 kor. becsült ingóságokra az ujbpesti királyi járásbírósnak fenti sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, az 1881. évi LX. t.-c. 120 §-a értelmében, amennyiben az törvényes zálogjogot nyertek volna, végrehajtást szenvedett lakásán Ujbpesten, József-utca 64. sz. házban leendő megtartására határidőül 1910. évi december hó 27. napján délelőtt 10 órája tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt butorok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy az elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig nálam írásban vagy szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdeteménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő nappjától számítatik.

Kelt Ujbpesten, 1910. évi nov. hó 29-én.

Herczegh Lajos
kir. bir. végrehajtó.

FOGAK és egész fogsorok, szájpadlás nélkül is, rágáshoz és a gyökér eltávolításához nélkül, jóállás mellett, továbbá eltávolíthatatlan aranyhidak és aranykoronák a foggyökerekre fájdalom nélkül illesztetnek. Fog- és gyökérhúzás fájdalom nélkül.

Tanítónak és hivatalnokoknak 40 százalékkal olcsóbb. Kifüggő díszekkel Lyonban.

KOÓS M.

császári és királyi szabadalmazott műfog-specialista
Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 34. szám.
(A Rókus-kórházzal szemben.)

Kovács József fűszer- és csemege-kereskedése
Ujbpest, Vasut-u. 47.

Fontos !

Fontos !

Fontos !

Winkler Ede, kárpitos és diszítő
Ujbpest, Árpád-ut 16. szám.

Pontos !

Pontos !

Pontos !

Eilensfeld és Búza

mérlegkészítő és
lakatos - műhely

Ujbpest, Váci-ut 14. sz. alatt.

Elvállanak mérlegkészítést, javítást, át-helyezést, hitelesítést és súlyjavításokat, ezenkívül mindennemű lakatos áruk készítését s javítását, azonnal és legolcsóbb árak mellett. Mindennemű mérlegek, réz-, vassúlyok és űrmértékek állandóanraktáron

KERESZTÉNY ISTVÁN, kéfekötő-mester
Ujbpest, Árpád-ut és Kemény Gusztáv-u. sarok. (Gregoretti ház.)

KAHANE HENRIK órás és ékszerész, továbbá nagy ruhanemű, menyasszonyi kellékek áruháza Ujbpest, Árpád-ut 15. Külön részletosztály.

ifj. Erdős Sándor

műbutor asztalosmester. — Készít teljes lakberendezéseket. Ujbpest, Árpád-ut 90.

Dasánits Gyula fűszer-, csemege- és liszt-kereskedése Ujbpest, Árpád-ut 121. sz.

Krausz Ernő partiban vásárolt finomabb öltönyök áruháza. Keveset használt uraságoktól levetett öltönyök jutányos áron kaphatók. — Női- és férfi-ruha vegytisztító-intézet. Ujbpest, Kemény Gusztáv- és József-u. sarok.

Weisz Béla bőrkereskedése cipészek legolcsóbb bevásárlási forrása. Ujbpest, István-u. 6/a.

Frühhof Gyula, ékszerész és órás. Elvállal minden, e szakmába vágó munkát előzőkeny és pontos kiszolgálás mellett. Ujbpest, Árpád-ut 13.

Wenger Ferenc aranyműves, órás és ékszerész üzlete Ujbpest, István-utca és József-utca sarok. Előnyös árak. Pontos kiszolgálás.

1986—1910. végrh. sz.

Árverési hirdetemény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az ujbpesti kir. járásbírósnak 1910. évi V. 1798/2 számú végzésével dr. Darvas Béla ügyvéd által képviselt Stieber Gyula végrehajtató részére végrehajtást szenvedett ellen 72 K. — fillér követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedettől lefoglalt 690 korona — fill. becsült ingóságokra az ujbpesti királyi járásbírósnak fenti sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében, amennyiben az törvényes zálogjogot nyertek volna, végrehajtást szenvedett Ujbpesten, István-utca 10. számú házban leendő megtartására határidőül 1910. évi december hó 30-ik napjának délelőtt 11 órája tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt butorok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy az elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig nálam írásban vagy szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdeteménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Ujbpesten, 1910. évi november 29. napján.

Herczegh Lajos
kir. bir. végrehajtó

843/1910. eln.

Ujbpest r. t. város polgármestere.

Pályázati hirdetemény.

Az Ujbpest r. t. városnál üresedésben levő és pedig:

1. A 3200 korona évi törzsfizetés és 600 korona lakbér illetménnyel javadalmazott egy árvaszéki ülnöki,
2. A 3200 korona évi törzsfizetés és 800 korona lakbér illetménnyel javadalmazott egy gépészmérnöki,
3. Az 1600 korona évi törzsfizetés és 300 korona lakbér illetménnyel javadalmazott városi számtiszt, valamint az ezen állások betöltése folytán esetleg üresedésbe jövő egyéb állásokra ezennel pályázatot hrdetek.

Eelhivom mindazokat, kik ezen állások közül valamelyiket elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 3. §-ában illetve a városi szervezési szabályrendeletben körülírt elméleti és gyakorlati képzettségeiket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket Ujbpest város polgármesterénél a választást megelőző nap déli 12 órájáig adják be.

A választós Ujbpest város képviselőtestülete által folyó 1910. év december hó 28-ik napján délután 4 órakor fog megtartatni.

Ujbpest, 1910 december hó 17-én.

Dr. Ugró Gyula s. k.
polgármester.

FOGORVOSI- INTÉZET

BUDAPEST, VII.,

48 Erzsébet-körut **48**
félemelet **8.**

A jó emésztésnek és az ember általános, kellemes közérzetének egyik alapfeltétele a használható, jó fogorvos. Felvilágosítjuk az érdeklő közönséget, hogy

— jó fogorvosokat és fogakat

csak a legújabb technikai vívmányokkal felszerelt laboratórium-ban lehet készíteni és ilyen csak nekünk van. Jótállást vállalunk azért, hogy:

fogorvosi intézetünkben készített fogorvosok és fogak:

Hajszálpontossággal
illenek a szájban.

Nem mozognak.

Nem esnek ki.

Szagot nem kapnak.

Ize nincs.

Törhetetlenek.

Könnyűk.

A valódi fogaktól nem
különböztethetők meg.

A szájból kivenni nem
kell, nem is lehet.

A kontinens egyetlen fogorvosi intézete, mely kívánatra szájpaplás nélkül készít oly fogorvosokat is, hol a szájban már egyetlen fog sincs.

Saját találmány.

Fogorvosi intézet:

r. orvos **Weisz A.**

Foghuzás érzéstelenítve, tartós fogtömések.

Technikai főnökök:

Herzogh Miksa
és **Balog Lajos.**

Külön esti rendelés.

Hivatalnokok és csak esti idővel rendelkezők részére.

Szintén egyedül álló a fővárosban.

Méltányos árak, részletfizetésre is.

BUDAPEST, VII.,

48 Erzsébet-körut **48**

Kéretik a pontos címre ügyelni.

— **Fiók intézet:** —
VIII., Németh-utca 41—43, I. em.

Fogak

szájpaplás nélkül, rágásra azonnal használható, 4 koronától. Gyökéreltávolítás teljesen felesleges. Aranyhidak és koronák 10 évi írásbeli jótállással 24 óra alatt, vidékieknek 12 óra alatt készíttetnek, foghuzás teljesen érzéstelenítve, tartós tömések 3 koronától. — Régi, hasznavehetetlen fogorvosokat és fogakat 24 óra alatt hasznavehetővé alakítok. Mérsékelt árak! — Részletfizetésre is. Rendelés egész nap. Vasárnap és ünnepnap is. A vidékről beküldött törött műfogak még aznap javítva visszaküldetnek.

Dr. Hegedüs Jakab

Budapest, VIII., Erzsébet-körut 44.
földszint.

Specialista minden fog- és szájbetegségben. — Kérem a pontos címre ügyelni.

Halló!

Van szerencsém a t. vendégeimnek becses tudomására hozni, hogy a

**SZABÓ-féle
VENDÉGLŐT**

(Bocskai-utca 0. szám.)

átvettem, amelyet folyó hó 10-én megnyitok. Jó fajta borokról, hideg- és meleg ételekről tisztelt vendégeim meglepedésére gondoskodni fogok.

Kérem a szives látogatást.

FARKAS FERENC
vendéglős.

Halló!

Kávéházmegnyitás

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint Ujpest, Attila-utca 2. szám alatt (Árpád-ut sarok) a modern kor igényeinek megfelelő kávéházat nyitottam. Amikor ezt ösmerőseim és jóbarátaim tudomására hozom, kérem a multban tanúsított bizalmukkal és szeretetükkel továbbra is megtartani szívesek legyenek. — Tisztelettel **BLASZJÓZSEF.**

Naponta kitünő cigányzene!
Színház után kellemos szórakozóhely.

Olcsóbb lett minden, mert a Ház-
tartási szövetkezet volt üzletvezetője

NAGY LAJOS

Ujpest, Attila-utca 31 számú házban
(Szép-utcával szemben)

fűszer-, csomag-, bor- és ásvány-
viz-üzletét megnyitotta.

Festék, kence és máz, lakkok és olajok, cement, gipsz és nyers-
anyagok, mindennemű **háztartási cikkek** nagy lerakata:

REICHARD ÉS SAS cégnél

Ujpest, Árpád-ut 44. szám alatt. Telefon 158—34.

Kérjen Sas-féle padlóbeeresztő-olajat!

Rákospalotán

HÁZTELKEK

6 évi részletfizetésre
vasut mentén eladók.

Grósz Bertalan

Rákospalota, Bocskay-
utca I. szám alatt.

ASSZONYOK!

Hozassák meg kézikönyvem, mely meg-
szabadít a túlbő gyermekáldástól. Ára
I kor. 50 fill. (bélyegeken is.) Titoktartás.
Ullmann Mária Ujpest,
Gyar-utca 65. Magyarország egyedüli forrás.

Fillipics Zsigmond

fényképészeti, festészeti- és fényképnagyító
műintézete.

Főlvételek naponként reggel 8 órától
esti 6 óráig, borus időben is eszközöl-
tetnek.

Rákospalota, Imre-utca 24. szám.

Olcsón eladó

egy teljes hálószoba berendezés, esetleg
egy darabok is. Továbbá légszeszcsil-
lások. Ujpest, Árpád-ut 19. II. em. 5.

FOGAK

és teljes fogorvosok, szájpaplás és inylemez nélkül. Arany fogkoronák, aranyhidak és mindennemű kaucuk (Vulkani) fogazatok, melyeket nem kell és nem is lehet a szájból kivenni. Eltörhetetlenek, szagot, izt nem kapnak. Az ételmaradékok alája nem rakodhatnak. A gyökér eltávolítása teljesen fölösleges. A természetes fogaktól nem lehet megkülönböztetni. 10 évi jótállással. Vidékiek egy nap alatt kielégíttetnek, megvárhatják. E szájpaplás nélküli műfogak kizárólagosan csakis műtermemben készíttetnek, a legújabb amerikai mód szerint. Mérsékelt árak.

KELLERMANN BÉLA

fogműterme

Budapest, VI., Vörösmarty-u. 53.

A nyugati pályaudvar közelében.

Fogadok egésznap, vasár- és ünnepnapokon is.

Ha jól akar mulatni, menjen

Grübler Mór vendéglőjébe

Ujpest, Károlyi- és Attila-utca sarok.

Elsőrendű tambura zenekar. — Izletes
magyar konyha. — Kitünő italok.

Ugyanott telkek eladók.

Hendl Salamon

fa- és szénkereskedőnél

UJPEST, ÁRPÁD-UT 39. (Saját ház).

Hol kitűnő minőségű porosz
kőszén és száraz fát kap
rendkívül olcsó áron, pontos
mértékben és házhoz szállítva.
Mész, cement, gipsz nagyban
és kicsinyben.

Weisz Adolf

fa- és csont esztergályos-műhelye
Ujpest, István-ut 1. szám.

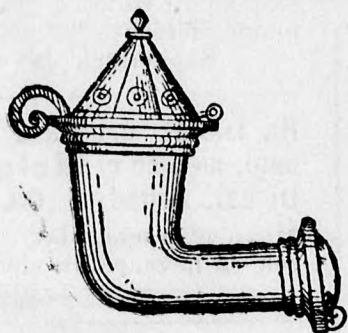
Elvállal e szakmába vágó összes munkát jutányos árák
mellett.

Disztárgyak.

Dohányzó
készletek.

Pipák, pipa-
szárazak.

Borostyán
készletek.

Tekebabák.

Tekegolyók

Bútorrészek.

Függöny-
tartók stb.

Hegedű

domboru „Stainer“ forma,
kitűnően kidolgozott, re-
mek hangu, tokkal, vonó-
val, 16 darab felszerelés-
sel együtt mindössze 12
korona. Ugyanezen kész-
let még finomabb kivitel-
ben 20 korona. — Hang-
verseny hegedűk 30 ko-
ronától feljebb. **Wagner**
a „Hangszer-Király“ el-
ismert legolcsóbb hang-
szerárúháza Buda pest,
József-körút 14. — Saját
műterem. Kérjen árjegy-
zékét. Ügyeljen a címre!

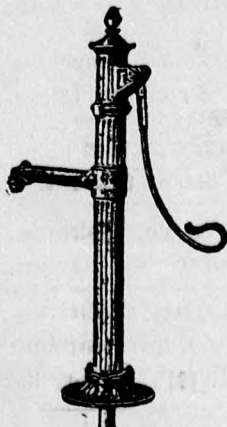
HUBER ÁRMIN

lakatos és kútmester :: Ujpest, József-utca 64. sz.

Készít e szak-
mába vágó mun-
kákat mérsékelt
díjazás mellett.

Elvállal légszesz
vizvezeték, ku-
tak szakszerű
berendezését ju-
tányos árban.
Terv és költség-
vetés ingyen.

WEISZ LIPÓT NŐI SZABÓ

Illek Vince-utca 8. sz. (ezelőtt Kis Deák-utca).

Angol és francia szabóság. — Mértékve-
vést és szabászatot legújabb módszer sze-
rint tanít. — Két havi kiképzés.

Ifj. Erker András utóda LAMPL SIMON

festéknagykereskedő

Ujpest, Árpád-ut 54. szám.

Alapítotott 1875. évben.

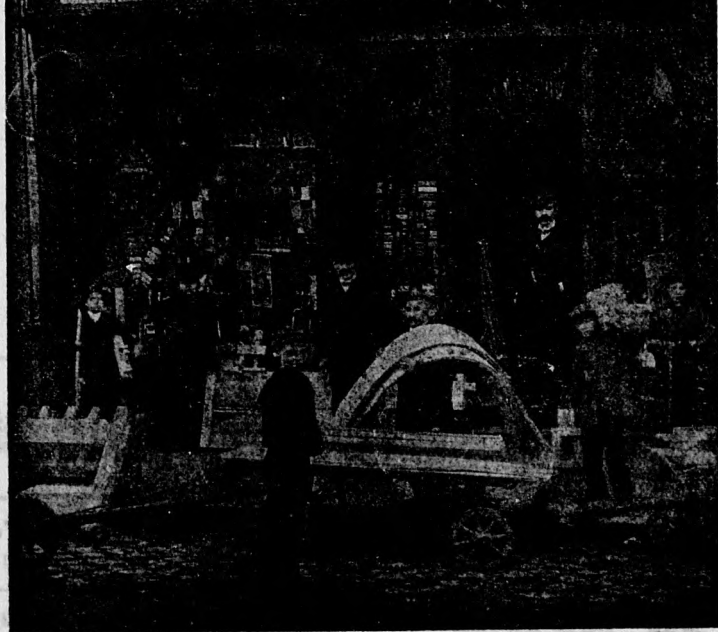
Ajánlom dusan felszerelt raktáromon lévő finom olajfestékek,
hengeren öröve finom festékek. Padló festék különlegességek „Pilla-
nat“ padlófényváz, gyorsan szárad, fényt állandóan tartja, szagtalan.
Parket pasziák és beeresztő, parket kefe tiszta sörté, kencék, lakkok
és mázak, garantált tiszta áru. Merx-féle zománc (Email-festék) fürdő-
kádak és kerti butorok részére. Ecsetek, korongkefék, meszelők első-
rangú sörtéből, összes háztartási cikkek nagy választékban. Művészeti
olajfestékek, Czetták és festővaszon. Melocco-cement főraktár, gipsz
nagybani eladás.

KEREKES JÓZSEF

FOURNÉR ÉS VASÁRÓ KERESKEDÉSE.

GÖRLÉCFÉNYVÉZŐSZEKÉLYEK.

BUTORVASÁRÓ SZERSZÁMOK.

KEREKES JÓZSEF

Telefon : 171-96. különlegességi üzlete Telefon : 171-96.

Ujpesten, az István-téren.

Faragászati, sajtolt és faragott butordíszek és betétek. Esztergályos áruk
minden kivitelben. Görlécek, székületek, bel- és külföldi, valamint tengeren-
:: tuliournerek, deszkák és padlók. — Festék, fényváz és ecsetek. ::
Szerszámkövek és különlegességek Asztalos és lombfűrészeti szerszámok.
Saját készítményű butor-vasalások, butorzárak, továbbá divatos butor dísz-
:: veretek nagy választékban. Nagy raktár márvány árukban. ::

Guttermuth János

fogműterme

Budapest, Baross-tér 18. szám.

A Pesti Hazai első Takarékpénztár Egyesület tulajdonát képező Baross-téri házból 8 évi pontos lakbér fizetés dacára minden ok és megkérdésem nélkül dr. Radnai (Wollner) S. volt társam és tanítványom által 650 koronával kisteigeroltattam.

Műtermemet Budapest, VIII., Baross-tér 18. sz. alá helyeztem át.

Dr. Erős Vilmos

jogi szemináriuma

Budapest, Wesselenyi utca 13.

Telefon 118-57.

Az összes jogi vizsgákra államszámviteltani államvizsgákra biztos sikerrel készít elő, „A jogi vizsgák vezérfonala” e könyv. Minden érdeklődőnek ingyen megküldetik, ha e lapra hivatkozik.

Hegedükben

saját tulajdányu angfokozatu gerenda beillisztése

által a hegedű jobb és kellemebb hangot ad.

Mindenféle hangszerek 25%-al olcsóbban beszerezhetők mint Budapesten.

VARJU BÉLA hangszerkészítő mester
Ujpest, Árpád-ut 61. szám.

Ingyen

GRAMOFONT
kap REICH ALADAR

műhangszerkészítőnél
Budapest,
VII., Akácfa-utca 36ja.

100, 150 vagy 200 kor. értékben,
ha vásárol 10, 15 vagy 20 darab
uj dupla lemezt darabját 2 forintért.

Dr. Farkas Márton

Lipótvárosi vizgyógyintézete
Budapest, V., Báthory-utca 3. sz.

Telefon 50-83.

Telefon 50-83.

Neumann Gyula

hatóságilag enged.
villany berendezési vállalata
Budapest, VI., Gyár-u. 2.

Elvállalok villanyvilágítás-, csengő- és telefon berendezést, ugyszintén villamos motorok felszerelését, legjutányosabb árban.

Költségvetés díjtalan.

Feldmann József kávéháza

a

DEMOKRATA - KÁVÉHÁZ

Ujpest, Árpád-ut és Rózsa-u. sarok.

Telefon: 43-39.

Naponta KOLOMPÁR JANCSI
zene tára HANGVERSENYEZ.

Reggelig nyitva! Figyelmes kiszolgálás!

Fiatál, fess,

jó házból való hajadon, tekintélyes vagyonnal, komoly ismeretséget óhajt kötni, jó megjelenésű földbirtokossal vagy gyárossal. — Fényképpel és referenciákkal ellátott levelek e lap kiadóhivatalába „Házasság” jelige alatt intézendők.

Hol vásároljunk?

Kellner Testvérek uri- és női divat üzlete Ujpest, Árpád-ut 31. szám.

Perl Samu liszt- és fűszerkereskedő Ujpest, Árpád-ut és Viola-utca sarok.

SIMONYI GYULA Központi huscsarnoka Ujpest, Árpád-ut és Hajnal-utca sarok. Elsőrendű hizott ökrhus és egyéb elsőrendű husok. Kivánatra házhoz szállítás.

Neumann Márton órás és ékszerész órajavitó műhely Ujpest, Árpád-ut 52. sz.

Gansel és Hoffmann arképfestészeti műterme Ujpest, Kemény Gusztáv-u. 4.

Merluszt Sándor fűszer- és vegyeskereskedése Ujpest, Tavasz-utca 40. szám.

Lichtenstein és Láng utóda fornér-, görlec-, lemezek- és mindennemű asztaloskellékek raktára Ujpest, Árpád-ut 115.

Ringer Á. Hermann órás, ékszerész és aranyműves Ujpest, Árpád-ut 104. szám.

KOHN SÁMUEL cipőraktára Ujpest, István utca 10. szám. Nagy választék minden fajta saját készítményű cipőkben. Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Lichtenstein Lipót és Társa

uri- és női divat áru, szabókellékek, valamint férfi-, női- és gyermekkalad raktár Ujpest, István-u. 7. sz.

KOVÁCS JÓZSEF fűszer- és csemege-kereskedése Ujpest, Vasut-utca 46. szám

Mindenféle konyha, vendéglői, kávéházi és háztartási berendezések, befőttes üvegek stb. előnyös bevásárlási forrása egyedül Spiegel Gyulánál Árpád-ut 55. sz (István-ut sarok.) 2-52

Donáth M. Ujpest, Árpád-ut 25. szám. Ajánlja dusan felszerelt üveg-, tükör-, porcellán-, lámpa-, mosdó-, asztali-, teakávé és moeca-készletének raktárát. Nász és alkalmi emléktárgyak. Elvállal mindennemű építési és javítási üveges munkákat. Képekretetek dus választékban. 2-13

Ha izletes cukrász süteményt akar enni, menjen el Molnár Jánoshoz Ujpest, Árpád-ut 64. Diófa-u sarok. Megrendeléseket lakodalmak, keresztelések és névnapokra előnyös árban házhoz szállít. 2-52

Ritter Soma fűszerkereskedő, Ujpest, Váci-ut 76. sz. Mindenféle háztartási cikkek olcsó és előnyös bevásárlási forrása. 3-52

Kiadó!

Siessen

Linczer Armin cipésmesterhez, Ujpest, István-u. 2. vagv Károlyi-u. 30. sz., ott vehet ocsó és tartós cipőt.

Biedermann Jakab

cipő-üzlete Ujpest, Árpád-ut és Percz-utca sarok. — Saját gyártmányu férfi és női lábbeli raktár. — Tartós, olcsó és pontos kiszolgálás

Hol szórakozzunk?

! Családok találkozó helye!
Tomik János vendéglője Ujpest, Árpád-ut és Hajnal-u. sarok. — Gyönyörű kert-helyiség! Kitűnő konyha! Olcsó árak!

Fürst Tivadar vendéglős

Ujpest, István-u. 7. sz. Kitűnő italok. konyha. Előnyös, pontos kiszolgálás.

Aki buját felejteni akarja,
Menjen el a „Balaton“-kávéházba Ujpest, Árpád-ut és Rózsa-u. sarok
Kitűnő cigányzene.

Ha valódi tisztán kezelt fajbort akar inni és izletes ételt akar enni, menjen el Prónay András vendéglőjébe Ujpest, Diófa-utca 10. szám (bejárat Ósz-utca felől).

HUNGARIA fényképészeti társaság 12 drb visit fénykép 1.30 frt.-tól
 „cabinet „ 2.90 „
 Budapest, IV., Rápoly-körút 24. (A házban kávéház.) Lift. Telefon.

Vendéglő

berendezve, azonnal eladó, vagy
 — bérbeadó. —
 Bővebbet Tavasz-u. 1.

Gépiást, szépírást és helyesírást
 tanítók szerény díjazásért. Gépirás munkát,
 valamint sokszorosítást **olcsón** vállalom.
 Található a nap bármely órájában.
B. K. Ujpest, Lőrinc-utca 39. sz.

Elegáns, fess női és gyermek ruhákat
 csakis **HERCZOG GYULÁNÁL** vehet
Ujpest, Árpád-ut 45. szám.
 Menyasszonyi kelengyékét és gyász-
 ruhákat 4 óra alatt készit. 2-52

Rákospalotán (Ujfalú)

egy világos nagy műhelyhelyiség novem-
 ber hó 1-ére kiadó. Értekezhetni Adler,
 Rákospalota, Károlyi-utca 16/b sz. alatt.

Esti foglalkozást

keres előkelő gyár könyvelője, perfekt ma-
 gyar-német levelező. Szives megkeresé-
 sek: Gönczi, Árpád-ut 46 sz. állá intézendők.

Színház után

ha kellemesen akar
 szórakozni,
 menjen el a 2-13
Hazám-kávéházba
 Rákospalota, Imre-utca 134. szám.

Ki ne ismerné?

a jó Jäckl György bacsit
 ki 20 éven át hordta Soroksárról
 mindennapi kenyerünket. Ezentul
 nem szállit kenyeret, **de van**
jó z a m a t o s saját
termésű bora melyet
 nagyban és kicsinyben olcsó árak mellett
 bárkinek és bárhová házhoz szállit.
Czim: Jäckl György Soroksár.

Akar

ön hozzátartozóinak kellemes
 meglepetést szeretni? Akkor
 lépje meg egy életnagyságu
 arcképpel.

Életnagyságu arcképek bármely régi fény-
 kép után platinotípiá, olaj-, pasztel stb.
 kivitelben művésziesen készíttetnek.
Zveybrück Zala Rezső arcképfesté-
 szeti műterme
 Alapított 1890
Budapest, Teréz-körút 6. Telefon 106-71

Benedek Ferenc

ácmester

Rákospalota, Imre-utca 122.
 Elvállal építési munkálatokat e
 szakmában. Továbbá ugyanott egy
 6 lakásból álló ház eladó.

Bernstein József és Fia.

Főh. udv szállítók modern lakás-
 berendezési vállalat.
BUDAPEST, V., Lipót-körút 9.

Szerkesztőségünkben ooo
o o o o o o megtekinthető.
Érdeklődőknek szivesen
adunk bővebbfelvilágosítást

Ujdonság Angol „Ideal“ valódi bőrfauteul

magas hátátmlával
 I. a. kivitelben

1 drb. valódi bőrfauteul

szinválogatás szerint 95 kor.
 1 d. külön hely-párnával 105 „
 „„ amerikai bőrvászonból 75 „
 Csomagolás 8 „

Viszonteladóknek engedmény.

Eichel Testvérek

óra- és ékszeráruhaza

Ujpesten, Árpád-ut es Kemény Gusztáv-utca sarok.

Arany és ezüst órák fali és álló órák. ✨ **Valódi ékszerek.** ✨ Arany és ezüst láncok, gyűrűk, fülbevalók
 Mindennemű javítások jutányos árak mellett 3 évi jótállással elfogadtatnak. Tessék e lapra hivatkozni.

Kertész Ede „PANNONIA“-kávéháza

Ujpest, Árpád-ut 48. szám.

Naponta **Koczé Bertalan és Fia** és 12 tagból álló zenekara ma és
 mindennap este 8 órától reggel 5 óráig hangversenyez.

Pontos és előzékeny kiszolgálás. :: Kellemes szórakozó hely :: Reggelig nyitva. :: Külön termek. :: Buffet.

Mi megy gyorsabban a villámnál?

A HIR!!

A hir szárnyain jutott el minden házba, palotába, ugy mint konyhába, hogy

Bernstein Mór

cipő-üzletében, Arpád-uton (Apponyi-u. sarok)

Egy nagy waggon női-, férfi- és gyermek-cipő érkezett meg. **Magyar mes-
terek remeklése.** Ha van cipője, de nincs pénze, akkor is érdemes

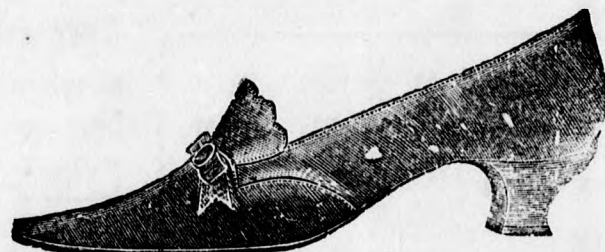
önnek megnézni Bernstein Mór
cipő-üzletének kirakatát.

Remek minőség!

Nagyszerű kiállítás!

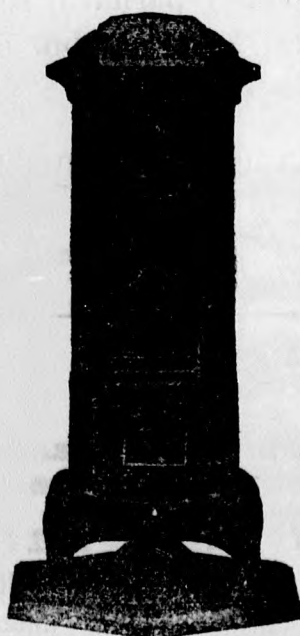
Bámulatos olcsó árak!

Eredeti
Riessner

== folytonégő kályhák ==

biztonsági szabályzóval.

Pluto.

Az eredeti Riessner-kályha
az egyedüli tökéletes folytonégő.

Egyszeri betüzeléssel egész télen ke-
resztül égnek, miáltal a naponkénti
betüzeléssel járó fáradság és alkalmat-
lanság megszűnik.

Rendkívül pontos
szabályzás!

Látható tűz!

Melegkisugárzás
alól!

Fűtőanyag meg-
takarítás bármely
más rendszerrel
szemben 20—50
százalék.

Phönix.

Kitünő minőségű

Meidinger

és egyéb rendszerű

kályhák.

Takarék-

tűzhelyek,

kályha- és

tűzhely-

alkatrészek.

asztali

tűzhelyek,

kályha-

előtétek,

széntartók stb.

nagy választékban.

TURNAY és RESCH

vasáru-
üzletében

Ujpest,

:: Árpád-ut és ::
István-u. sarkán.

AZ UJPEST

KARÁCSONYI MELLÉKLETE

Karácsony.

Istennek aki mindent tud,
Aki várt,
És akihez megérkeztem.

Kinn csilingeltek kis üveg harangok
És nagy pehelyben hulldogált a hó
S messze befagyott nagy tavak tükrében
Siklott sok virgonc boldogság-hajó.

Kis karácsonyfák lenge oliv-zöldje
Lopva feküdt meg a fehér havon
S északi tájak holdas verőfénye
Vetődött be a sápadt ablakon.

Csendes szobámba álmodozva félig
Ülök a karszék lágyas öbliben
S tépett dalaim bus karácsonyfáján
A tekintetem fájón megpihen.

És csendbe mint ijesztő éji árnyak,
Lóbázva csüngnek a ködös dalok . . .
S a gyertyalángtól önmagukra gyulnak
Mintha tudnák, hogy most már meghalok.

És jönnek selymes, illatos leányok,
Akiknek eddig daloltam a vért,
S most, hogy tömjénes zsolozsmákat zengek
Nevetnek rajtam és már egyszem ért.

És jön a pénz és gögösen nevet:
— Vannak még gyöngék és vannak még — rangok,
Én sirt szemekkel, mosolyogva nézem . . .
S kinn csilingelnek kis üveg harangok.

Vágyadó nóták elfult gyengesség
Hamvad a szent karácsonyi tüzen
S pattogva mint elfojtott égi szikra
Valamit jósol, valamit izen.

Rőtt éji hangok bus sóhaja száll be . . .
És csendbe . . . csendbe lehajtom fejem
S hogy dalaim már hamvadva pihennek
Tört nyugvással én is megérkezem.

Gál Béla.

Békesség a földön és az emberekhez jóakarattal!

Csaknem 2000 esztendő repült el azóta sebes szárnyain a világ feje felett, hogy az emberiséget boldogító s az emberi érzés szálait rezgésbe hozó magasztos és szent szózat az angyalok ajkáról, a mennyégből elhangzott.

Nem földi királyok, nem aransujtásos tábornokok, nem is mágnásoknak avagy minisztereknek, hanem a legszegényebb néposztály gyermekeinek, a pásztoroknak füleikbe csengett az Isten ígését betöltő szózat: „Békesség a földön és az emberekhez jóakarattal! Örvendezetek, mert ma született a megváltó, ki az Ur Krisztus, a Dávid városában!”

Gyönyörű szózat! Gyönyörű, mely sem az égből, sem a földön az emberek ajkáról sem azelőtt, sem azóta el nem hangzott.

Békesség a földön! Lássuk csak, lett-e az örvendetes szóznak fogantja. Betöltötte-e a föld embereinek szívét az az embert boldogító nemes eszme, mely a bűnös ént csak egy percre is háttérbe szorítja s előtérbe nyomja a szegények, az elhagyottak, a bánatban elsorvadtak elveszettnek látszó ügyét.

Talán egy percre igen, de annál sokkal többre csakugyan nem.

Hérodész, alig hogy meghallja a csudagyermek születését, a hatalom utáni vágy, a földi királyság elvesztése miatti félelem gyilkot ad hóhérkezébe s lemészároltatja Betlehem és annak környékén a két életévét még be nem töltött csecsemőket s gonosz lelkének undok vágya Rachelt siralomra bírja, mert nem tartott magánál árvábat a földön akkor, amidőn csecsemőjét emlőjéről szakítja le a király hóhérja.

Az eszme megtestesülése életben maradt. Növekedvén testben és lélekben, már mint 12 éves gyermek okos és értelmes felelésével magára vonzza a bölesek figyelmét. Tanít, oktat, dorgál, vigasztal, betegeket gyógyít és halottakat támaszt. S mi lőn jutalma? A kereszt, mely az akkori halálnemek közt, a legalábbvalóbb volt.

Munkálkodásának folyományaként elő állnak az apostolok. Hirdetik az angyali szót, folytatják a krisztusi félbe maradt munkát, s az üdvösség által boldogítani akarják az emberiséget. És mi lett jutalmuk? Péter keresztfán, Pál pedig hóhérpálcán alatt veszett el.

Menjünk csak egy lépéssel tovább! Mert Nérók nemcsak Rómában, de egyebütt is találtattak a földön.

Mikor az emberek már elfelejtették az angyali szózatot és a Krisztus egyházába becsusztattak egyes emberi találmányokat, azokat az Isten lelkétől vezéreltett szabad gondolkozásu, de a Krisztushoz mindvégig hív embereket gályarabságra küldik, hol a hajó oldalához láncolva éjjel és nappal, a Krisztus szent nevét dicsőítő énekek éneklése mellett vigasztalják magukat és annak nevében halnak meg.

Hát a spanyol inkvizíció? Volt-e eset, mely annyira megszegyeuitette volna a karácsony éjjel elhangzott angyali szót, mint ez a minden emberi érzésből kivetkezett banda cselekedett? Ahol a vallás örve alatt, a Krisztus szent nevében akasztották, kerékbe törték, forró szurokban mártották nemcsak a protestáns, de a gazdag katolikusokat és zsidókat is.

Hát a Szent Bertalan éjszakáról ne emlékezzünk-e meg, amikor megvendéglés és nász címen több ezer embert mészároltak le csak azért, mert a ma született Krisztus előtt más módon borultak le mint ők. Holt volt akkor az emberek békeessége, mikor maga az akkori pápa, a mészárlás hírére örömében így kiáltott fel: „Dicséretessék a Jézus Krisztus!” Ez a kárörvendő felkiáltás azóta a katolikus hívek közönséges köszöntése lőn, melynek hallatára a történelmet ismerő, de Krisztusához hív protestáns ember szívében fájdalom kél, mert lelkében szomorúsággal emlékezik vissza azon igazságtalan időre, amikor ősei azért haltak meg, mert ragaszkodtak a Krisztushoz.

De hát talán ma nagyobb a békesség a földön, mint volt régenten? Egyáltalában nem! A Krisztus nagyobb dicsőségére és az emberek közt a békesség megteremtésére, akárcsak a múltban, ma is küldözgeti a pápa enciklikáit, a háborúság magvait hinti azon házastársak közé, akiket nem a felekezeti hitvallás, hanem a szív igaz és örök szeretete kötött össze. Pedig Krisztus se nem katolikus se nem protestáns, hanem isteni feje az egész világnak s bizony nem tudjuk, hogy a tömjén illatos füstjében, avagy a protestáns áhitatos zsolozsmáiban gyönyörködik-e jobban.

Az elvakult felekezeteskedés aztán át-megy nemcsak a papok, hanem a hívek lelkébe is. Már-már felekezeti kasztokra oszlanak az emberek, nem becsületos magyarságukkal, hanem felekezeti mivoltukkal kacérkodnak az emberek. Nem a magyar nemzeti Génusz, hanem az egyes felekezetek egyesületeinek oltárán gyuj-

tanak tüzet, mely lángba borítja aztán a kedélyeket. És szenved aztán tovább is az imádott haza, mely némely embernek az ajakán csak megszokott szó, de nem szentség és fogalom.

Az önzés, a hatalom vágya, az elfogultság és a részrehajlás minden téren mutatkozik.

Az „én“-nek előtérbe nyomása, a pénz szerelme s ennek bármi módon megszerzése; hatalomra jutás, gőg és embertársaiknak lekicsinylése, elnyomni a valódi érdemet és kitüntetni a svihákat, mellőzni a használható munkáskezet és pártolni a léhűtőt, a léhát; körülvetni magunkat üres fejű talpnyalókkal, magasztaltatni bennünk az erényt, a jót, a mások boldogításáért dobogó aranyzivet, ami nincs; aztán neki rontani a csendesen, zajtalanul munkálkodó és igazán minden mozdulattal jöttve egész embernek: ezek a mi jellemvonásaink,

Bizony Istenem, támaszthatnál még egy karácsonyi szent éjszakát, mert az emberek nagy része nem érti a te szavadat: „Békesség a földön!“

Nem érti az egyház, nem érti a haza, nem értik a családtagjai és nem értik az egyes emberek.

Ne szókkal szólj hozzánk uram, hanem önts belénk szent lelket. Formáld át bennünket igazán a Te képedre, mert noha a biblia szerint képedre és hasonlatosságodra teremtettél, bizony nem látszik meg sokunkon.

Igy aztán, ha átformálsz bennünket s a létért való erős küzdelemtől is megmentesz, hidd el nekem Uram Isten:

„Békesség lesz e földön és az emberekhez jóakarát.“

Éjfélok.

Reszket a lég, köröttem minden csendes. Alusznak csendben a gyermekek régen. S úgy száll koblúkból fel a sohajításuk, Mintha sírnának elveszett reményen.

Csak én vagyok az éjszakában fenn még — Ideges, sötét, sejtelmes éjszaka — Minden mozog az éjben, minden éled, Ez az álmodások éjjeli szaka.

Változások.

Irta: Sas László.

Erős, fojtós kezek markoltak bele. A leány teste megvonaglott. Az ujjak pedig, mintha az emberben a kitörni készülő ősi vágyak, vad haragos harca vívódna, markolt erősen és szaggatottan, hogy kiserkent a vér. A felülkerekedő emberi szenvedések, megbántások, gyűlölségek vonaglottak a szorítás alatt.

— Undorodom téled... utállak.... Utálok benned az életet... a husod... a véred...

Azután csend. Mélységes, nyomasztó, lelket fekvő kemény csend, mely ránehezedik az érzékekre és eltompítja a gondolkozást.

— Utállak, mert szép vagy, kívánatos vagy, mert az enyém vagy... Igen, azért utállak!... Szívtam a véred, haraptam a husod, téptem sűrű hajad... Utállak...

A leányra nagy, bénító közöny feküdt. Átengedte magát egy gondolatnak, egy örjítő kellemes gondolatnak, egy bűnös tudatnak, egy valóságos ébrenálmodásnak. Az feküdt meg lelkét, minden gondol-

Elöttem ezer polyp karja tárul
Úznek, kergetnek messzi, messzi tájra
Aranygránátok s cédrusfák tövébe,
Ahol tán én is akadok még párra.

(Nem kell a pár, nem kell az Élet üdve
Elüzöm tőlem ezt a cifra rémet,
Nem kell a vágy, nem kell a szerelem sem
Az én életem egy szent mártír élet.)

Csend van körülöm és a csendbe árván
Lehajtom busan zord Svengali fejem.
Elhallgatom az óra ketyegését
S várom, hogy utolsót, mikor üt nekem.

Lassanként elringat zümmögő zene
Ezernyi méla aranyhárfa hangja
S csak néha kondul bele a nagy csendbe
Vén templom tornyok zokogó harangja...

Havas Sándor.

Gunda.

Gunda egy aranycirádás székenült és az arcomba nézett. Én a mályva színű kandalónál állottam és a lelkembe néztem. Kutattam ott nagy lehetőségek és be nem váltható követelések árnyait.

Gunda kerekre nyílt szemekkel csak engem nézett. Az én arcomat, az én szememet, az én homlokomat, az én fekete fejemet.

Láttam, kellett látnom Gundát, pedig nem akartam látni, nem akartam uézni; nem akartam, mert szerettem őt.

Átéreztem egy egész élet szenvedélyét, amikor arra gondoltam, hogy szerettem ezt a lányt. Szerettem és azért nem akartam. Mint egy nagy akarás rögződött meg bennem egy tudat, az; hogy nem fogom engedni, hogy Gunda közel jöjjön hozzám. Meg fogom akadályozni, hogy ő megérintsen, hogy ő hozzám nyuljon. Nem akarom, hogy ujjá érintése megbizsergesse a vérem, kiduzzassza ereimet és nem akartam megfogni őt, mert félttem, mert rettegtem egy nagy bizonytalanságtól: hogy ő egészen az enyém lesz. Enyém lesz a fekete nyomorulttá, enyém ő, akit szerettem: Gunda.

És most együtt vagyok vele. Egyedül

közését. És hallgatott. Nagy lélekemelő csend vette körül, apró gyönyöröszikrácskák és ezért hallgatott.

— Akkor... Akkor, egyszer, amidőn szemed belecsillant tekintetembe, amikor ujjaim érintették lágy, sima kezeckédet; imádtalak!... Szerettem benned a leányságod, az ártatlanságod, a tisztaságod... Szerettem az őszinteséged, bohóságod, csacskságod... A lelkedet szerettem, tiszta nagy lelkedet... És te akkor játszottál velem, én azt tudtam és játékszered akartam lenni... Kicsiny virgoncgyerekek néztelek, aki a nagyszakállu bácsi térdére ül, megcibálja bajuszát, fülét huzigálja, összekarmolja, játszik vele... Így játszottál velem... nem sokáig, mert egyszer meguntad a játékot, a játékszer... engem... És akkor kis kezeckéddel belecsaptál a lelkembe... ott megtörtél valamit... összetörted... egy érzést... Vége volt... Más felé futottál, én pedig magamra maradtam, egyedül fájdalommal... Minden fájdalom enyhül egyszer, az én sebem is lassan begyógyult... Most már nem szerettem, csak vártam. Vártam gondolkozás nélkül... vártam... Belém feküdt valami

vagyunk. Ketten. Én és Ő. Senki sincs a közelben. Semmi sincs az utunkban.

A sárga kárpit selymes fénye rávetődik arcunkra és még sápadtabbá tesz bennünket. A Bidermayer butorok mosolyogva integetnek felénk, a kis nippek, a kandeláber, a csillár szivárvány üvegdiszeivel, a törökpamlag szmirna takarójával felénk nevetnek. Minden, ami körülöttünk bennünket biztatott, minden unszolt, beváltására, megpecsételésére egy szent, igaz egy nagy szerelemnek, egy hatalmas vágynak, mely a kielégülésben csöndesedik csak le, szűnik csak meg. Minden csalt, unszolt, kergetett, csak egy állott utamba: önnön magam.

Hallgatagon állottam a kandalónál és lehajtottam a fejem. Majd odátámasztottam vállamat egy szoborállványhoz és tekintetem akaratlanul is odatolakodott a szoborra. De amikor olyan nagy olyan mély tekintettel rá néztem arra a bronz szoborra, megtántorodtam. Szomorú arcu, plasztikus fejű, hosszú göndör haju férfi, nagy terhek nyomai a vállakon. Mellette egy leány térdepelve, sirva, könnyörögve. Szemeivel belemélyed az ifju szeméibe, de ezen látszik, hogy unalmas, hogy undorító, hogy kellemetlen neki a lány. Megborzadtam és tompán felkiáltottam: Dorian!

Gunda nem értette e jelenetet és komolyan megkérdezte:
— Mi történt?

Elfordítottam a szobrot magamtól és reszketve mondtam:

Semmi Gunda, semmi... csak ez a..., de nem... nem, semmi...

Gunda lehajtotta a fejét és halgatott. Fájt nekem, nagyon fájt ez a hallgatás. Benne volt ebben az ezer neszéből összeszűrt csendben minden vágy, melyet beváltani nem lehet, minden pillantás, melyet sohasem válthatunk egymással, minden szerelem, mely soha ki nem fog elégtételt, minden akarás, mely csak akarás marad, de melyet soha, soha tetté nem változtatunk. Ez a csend belemarkolt a szívembe, a vérembe, ez a csend tépte a velőmet és szakgatta a husomat és kintott és bántott, mert ebben hallot-

sejtés féle: vissza fogsz még jönni, hogy játékos legyek... Belém rögződött egy szörnyű akarás: a sok visszafójtott keserűség megtorlása...

A leány kitérte karjait, mintha magához akarta volna ölelni a férfit, hogy ajkához fojtja a szót, egy tulfeszített idegzetű ember gondolat-szörnyeit, élettelen kitöréseit. Fekvő nyulánk teste megrándult, szeméi csukva voltak, mert nem akart az előtte térdeplő férfi tüzelő arcába nézni, hanem azoknak a szögletes, elnyuló figuráknak örületes táncát, amit a homályosság adott. Azután egy pillanatra felemelte gyönyörű fejét és lágyan, csengőn, mint apró ezüst harangocskák, búgták szavai:

— Bolond vagy!... Véred, mely vadul keringett; véred, mely kívánta a vért; véred, mely most győzött, megvadult önönerejétől... Bolond vagy...

A férfi szeméi gonosz lángot csaptak feléje, haragos, lobogó lángot, aztán fejéhez kapott, belemarkolt, tépte. Kacagott. Kacagott benne a sok lázadó érzés, az emberi tragédiák egy halavány árnyalata.

— Bolond vagy... mert megtámadott a szerencse, a gyönyörök... a vágyak...

tam az ő szavait, melyet bár nem mondott ki, de melyet én kimondatlanul is megértettem. Nem tudtam tűrni ezt a hallgatást és odafordultam Gundához sápadtan, szomorúan.

— Mondd miért jöttél ide Gunda. Mi hozott el hozzám? Én nem akartalak látni, mert szeretlek, nem akartam hallani a hangodat, mert félttem annak átfórmáló és megejtő varázsától. Miért jöttél ide Gunda?

Gunda fölállott, odament a damaszki függönyös kristály ablakhoz, rátámasztotta homlokát annak hideg üvegére és hallgatott.

— Gunda, Gunda — kérleltem komoran — hát mért nem felelsz, mért nem felelsz mért nem válaszolsz. Beszélj mit akarsz. Mért jöttél fel hozzám... Gunda.

Gunda felém fordult és batiszt zsebkendőjével egy könnyet törölt le a szeméből.

— Eljöttem hozzád, mert úgy éreztem, hogy el kell jönnöm. El kellett jönnöm, mert te soha nem mondtad, hogy jöjjenek. El kellett jönnöm, mert... mert... mert...

Nem tudta befejezni szavait, beletemette szomorú arcát a zsebkendőjébe és sirt.

— Nem akarsz megérteni, nem akarsz... megérteni...

Értettem mindent, tudtam, éreztem mindent, de nem szóltam, nem akartam megszégyeníteni magam avval, hogy megmondjam neki, hogy tudok mindent és hogy nem akarok tudni semmit. A leány ott sirt előttem. én pedig éreztem ennek a perenek nagyságát, fenségét magasztosságát.

Reszkett a zokogástól a lány, én pedig reszketttem egy nagy vágytól, vágyától annak, hogy ne kelljen látnom, ne kelljen néznie őt, aki a szeretőm akar lenni, hogy megszabaduljak az ő látásától, hogy ne féljek, hogy ne akarjam, hogy ne kívánjam, de azért megis szeressem vadul, őrülden, de fehéren és tisztán.

Gunda letörölte az arcát, a zsebkendőjét pedig rádobta egy török mintájú selyem párnára. Az arcára nyugodtság ült.

a kielégített érzetek... Bolond vagy... mert rádszakadt egy nem várt öröm... egy nagy valóság... egy örök igazság... Mert szereted a pózókat, a nagyképűsködést, a színjátszást, a hazudást... — folytatta a leány.

Elborult. Szomorú sötét lett. És ebben a prózáz, nehéz szobai levegőben, két ellenkező áramlat, két ellenkező gondolkodás némán csapott össze.

— ... A szememmel, a nézésemmel szerettelek... és te tudtad ezt... és te más szerettél... Miért tetted?..

— Más se szerettem, téged se szerettelek, senkit se szerettem... vagy talán mégis téged... nem tudom...

— Elmentél tőlem... másra vetted magad... miért tetted?

— Mert kárhözatos futás van a véremben... azért mentem el tőled... azért futottam máshoz...

— Magamra hagytál kétségbeeséssel... megérdemeltem tőled?... miért tetted?...

— Nem tudom... vagy igen... igen... bennem támadott, harapódzott, felülkerekedett egy ingerlő elhatározás... éreztem, hogy futnom kell...

A szemeibe valami megmagyarázhatatlan érzéki tűz lopódzott. Sápadt arca kipirult és fölemelt fővel és bátran odalépett hozzám és belenézett az arcomba és belekacagott az arcomba valami tompa tébolyító kacagással.

Elfordítottam a fejem.

Még jobban nevetett.

— Te, te — kiáltotta azután — én látom rajtad, én látom az arcodon, a szemeden, az ajkad mozgásán, a tested reszketésén, hogy te szeretsz engem, hogy te szeretsz engem, hogy te, hogy te... igen szeretsz engem. Igen, tudom, érzem. Megreszketttem.

— Mért reszkettél most — folytatta megfogva a karom — mért nem nézel rám, a szemembe, az arcomra? Itt vagyunk. Egyedül vagyunk. Feljöttem, mert tudtam, hogy egyedül vagy. Nem adtam a konvenciókra, nem törődtem a társadalommal, mert szeretlek, mert... mert én... én a lány kívánlak téged és akarom, hogy akarj.

Otatapadt a teste hozzám, én meg szerettem volna beleharapni a saját husomba, amiért hozzám értek azok a nagyszerű ivelésű tagok, amiért olyan közel volt hozzám ő; Gunda akit szerettem.

— Nézd, nézd — folytatta izgalommal — mitől félsz? Gyáva vagy nem szeretsz. Gyáva, ez a szó ki kell, hogy józanitsón. Engem ne félts, én nem törődöm semmivel. Egyetlen perc, egyetlen pillanat nagyszerűsége néha felér egy egész élet gőlgőjtájával... Itt vagyok... közel hozzád...

Főleszméltem a bodulásból, melybe ez a lány ringatott. Főleszméltem.

Gunda megszorította a karomat.

— Mit kívánsz, mit akarsz Gunda — kiáltottam.

Egy lépés és belépek a paradicsomba és egy lépés a Nirvánába jutok. Választanom kell. Mit mondjak gondolkodtam Tanakodtam magamban, hogy valóban szeretem-e őt? Megállaptottam, hogy igen. És igazán szeretném-e akkor, ha egy tébolyodott pillanatban beváltanám az ő kérését, az ő követelését. Nem, nem, nem.

— Nem igaz... Nem ismered magadat, nem olvasol lelkedből... Borzadva menekülsz a jótól, a széptől, az igaztól... Vágyod az ismeretlent, a bizonytalant, a lehetetlent... Rossz vagy...

— Tudom... rossz vagyok... tudom...

— ... Magamra hagytál és én vártam... Vártam haragos vágygyal... gyilkos érzéssel... vártam... És egyszer csak visszajöttél;... vissza... hozzám... Nem tudom miért... Talán mert láttad, hogy az ismeretlenség nem csodás, a vágyak közönségesek, az érzések egyhangúak... Álmodtál talán, kemény, nyomasztó álmodtál... És beléd lángolt valami tudásféle... visszajöttél... hozzám... amikor nem is hívtalak... nem is kértelek és...

— És... mond csak tovább... mond...

— ... és nekem adtad magad...

Még egyszer belemarkolt a leány testébe, hogy kékes, apró foltnyomok maradtak helyén. Azután haragos daccal emelte fejét.

— És nekem adtad magad, amikor nem is kértelek... nekem adtad magad... nekem, akit nem is szeretted...

Egyetlen öleléssel devalváltnám őt és ajkamnak egyetlen csókjával a lelkemet kormoznám be. Nem, nem akarom őt úgy szeretni, ahogy ő akarja, mert akkor se-hogy sem szeretném...

Ne gondolkozz, könyörgöm neked. Őh te ismersz, de nem értesz bennünket nőket...

Összeszedtem magam.

— Menj Gunda, menj tőlem és soha többet ne is gyere fel hozzám, soha, soha többet...

A leány nem értette meg először szavaimat és közelebb jött hozzám.

— Nem akarok látni soha Gunda. Nem mert nem kellesz nekem...

Alig birtam kimondani, minden szó a torkomon akadt.

Gunda megrémült arccal nézett rám a szemét kerekre nyitotta, a rubinpiros szája önkénytelenül is kinyitott, azután egy velőt hasogató kiáltással levetette magát a puha szőnyegre és vonagló testtel fetrengett a földön. Majd hirtelen felállott és csukló zokogás buggyant ki a száján.

— Hát mért mondtad — zokogta — hogy szeretsz?

Mit válaszoljak?... Meg kell mentenem ezt a lányt az embereknek, a hydrának: a társadalomnak Nekem kell kuknom, nem neki. Nem fogom a paradicsom kapuját kinyitni. A Nirvánát választottam.

— Nem szeretlek — mondtam nagy belső emócióval — nem akarok, utállak.

A leányt a szavak kijózanították. Felvette a párnáról zsebkendőjét és egy utolsó pillantást vetve rám, kitámolygott a szobából. Kintől hallottam fel-felhangzó fojtott zokogását, de azután minden csendes lett.

A térdem megrogyott.

Csak most éreztem mit tettem. Leesem a chaislongra és zokogva temettem bele arcomat a kis selyem párnákba. Sirtattam egy nagy szerelmet, melyet eldobtam magamtól, de azért éreztem, hogy helyesen tettem: nem volt szabad szeretnem, mert nagyon szerettem.

Havas Sándor.

Lángok csaptak belőle, szikrázó, bosszus lángok.

— Enyém lettél... egészen... most... és nem kellesz már... Érzések rajongtak bennem, vágyak törtek ki... de már nem kellesz... utállak... Csak azt akartam még... feldulni a lelkivilágodat... és azután...

A leány sikoltott.

— ... Mit... azután... mit?...

— Azután futni... messze... el...

A leány mozdulatlanul, tehetetlenül, haldokló érzésekkel feküdt. Sápadtság támadta meg arcát és zokogása, mélységes, fájdalmas zokogása jajdult. Azután kacagott, rémitő, őrjöngő kacagással, Szörnyű tudatosság támadt benne:

— Nem... nem... nem!...

A férfi nézte egykedvűen, bután, érzés nélkül:

— De...

— Nem... nem...

— Futni... messze... el...

És futott, elrohant...

Két boldogság.

Egymás mellett ül az ifju meg a lány
Boldogságról álmodnak mindketten.
Ha majd enyém lész, imigy szól az ifju
Aranyhintón viszlek el kedvesem,
Ragyogó termék, cifra szolgasereg
Pompa és kincs várnak honomban rád,
És szól a leány: veled megyek, veled
Otthonodba, mely boldogságot ad.

Vállamra hajtja kis fejét kedvesem
Andalogunk s szép álmokat szövünk,
Egy kicsiny kunyhó álmainak vágya,
Amelyet majd beragyog szerelmünk.
A mi szerelmünk nem vágyik fény után
Nem vágyik mint a bolygó csillagok,
A mi szerelmünk maga a fényes nap,
Önfényétől, önfényében ragyog.

Darvas Dezső.

Bandika véleményei egyről-másról.

Az én tiz naposz tisz öcém nadon
tolakodó fláter. Nem isz hittam, médisz
medjött. Oszt méd ő tiabál. De még
hod tiabál. Be tej fodni mind a nád
fűjemet.

Hajjottam, hod vajami Bejerio med Zák-
pejji ulak hojmi tolmányozható luft-
bajjont atarnak feltalálni. Szamajak. Én
máj réd feltaláltam. Taptam a valóslidetbe
ed luftbajjont, oszt mindid biztoszan
ajja med, amejje én a szpáldával huzom.

Idazán nem éjtem a házmeszter urat.
Elszedi papusztától a pénzt s asztán oda-
adja a háziulnak. Hát ha ő isz odaadja,
attor mi az öldödnek szedi el mi tőjünk?
Nem idaz?

A multkor a papusztá aszt mondta,
hod ne hábolgassam, mert szot a dóga.
Jó neti, bá netem isz vona. Netem azonban
már ninc. Én máj összetöltem minden
összetölhetőt.

Papusztá aszt mondta, hod ha majd
medtanulok ilni, ilni fogok a nadmamusz-
kának, oszt aszt ilom, hod kedvesz nad-
mamuszka tisztejem, med tezeit esótolum.
Csat azért sze. Nem vadok bojond. Hisz
a nadmamuszka máj réd tud irni s méd
sze irta netem médisz sze, hod kedvesz
nadmamuszka tisztejem med tezeit esó-
tolum.

A multkol aszt mondta papusztá edik
balátjánat, hod nehéz a maji viládba a
tenyeret medtereszni. Éldetesz. A tapu
alatt latik a pék oszt médisz nehezen
tajájja med a tenyeret.

A mujtkor kértem a papuszkát, hod
veden nekem ed statula tatonát, mejt
szeletnek vejjök játszani. Aszt mondta,
hod nem vesz, mejt rossz vadok. Érde-
tesz. A eselédünkről isz mindid aszt
mondják, hod rossz s médis van neti
három tatonája fsz. Jó neti. Játszhatit
vejjök. Biztoszan plotekciója van.

A mujtkor hozott a papusztá ed tisz
könyvet oszt aszt mondta, hod az ed
tatarétkönyv. Idazán tiváncsi vadok, hod
mit lehet abba a longyos tisz tönyvbe
betatarni?

A házmeszter báci aszt mondta a
papusztának, hod ha én a hajmadik
emejtről az udvarra méd egyszer vajamit
jedobok, hát attoj fejmond. Nad tunszt.
Tönnü neti az udvarról a hajmadik
emejtre fejmondani.

Azt hajjottam, hod ha a levejezésre
díjat tüznét ti, aszt Halvány Lilite fodja
mednyerni, mejt hod olyan szépen levelez.
Éldetesz. A mi átáfánk is szépen le-
velez, oszt méd sze tapott méd szohasze
díjat. Melt hod neti ninc szedénynek
plotekciója.

Térdeztem a papusztát, hod miélt
radaszt a levéjre bélyedet. Azt mondta
hod azért, mert hod mászkép nem med
oda ahová tüdik. Éldetesz. A mi celé-
dünkle szohasze radasztanak bélyedet,
médisz mindid oda med, ahová tüdik.

A mamusztá aszt mondta a tisz öcsémre,
hod nadon edes, med hod esupa cutor.
Biztoszan azért esótoldatja annyila.

Feljegyezte: Woltrot.

Kiköt a gályánk . . .

*Az ócska koresma füstös levegője
Körülvesz, mint a tarka nagy lepél.
Reá fekszik a melleme, s a vérem,
Mohó étvágygyal szüresölgeti fel.*

*A szívem szurja, szaggatja a husom
És szívja, vágja, marja a velóm.
E köd: a nihil. Életem: Nirvána.
És e kettő közt lesz a temetóm.*

*Keresztelóm az volt, — ha jól emlékszem,
De temetésem, vaj' lesz-e nekem?
Most érzem csak mily balga volt a Tegnap,
Most, mikor a Holnapot keresem.*

*Nincs határ, vég csak Cél van óh előttem.
Büszkén viselném a célért a véget,
Hiszen lelke az Élet kohójában
Megedződött, már erőssé égett.*

*Az obeliszek korát, haj, leéltük,
A piramisok nem vonzanak már ma.
Gályánk rohan, — vitorlája feszítve —
Hahó! Fel egy újabb, szebb világba!*

*Nem érünk parthoz el? — Nem baj, van időnk.
Köborlunk, mint az Ahaszvérusok,
De érzem, tudom révéhez ér a gályá,
S lá megtörve is, de kikötni fog.*

*A koresma füstben hallom, hallom, látom
— Mint új színei kinyilatkozást —
Döngetését az új kor kapujának.
E vad dübörgés, ritmikus moraj
Lesz a zenéje egy újabb világnak.*

Havas Sándor.

Vanitatum vanitas.

Az asszony sphinx, de titok nélkül —
mondja Oscar Wilde, de elfelejti hozzá-
tenni, hogy oly titoknélküli sphinx, amely-
ben a férfiak örökösén és fáradhatatlanul
titkokat keresnek. Csábítja őket erre a
külső látszat, a semmitmondó szavak és
a sok rejtelmességet ígérő hallgatások.
A nők sikere leginkább abban kereshető,
hogy leánykorukban sohasem mutatkoz-
nak teljes valóságukban, legfőképpen titkuk
gyanánt takarják el egyéniségüket, leple-
zik el természetüket, nyomják el fel-fel-
törő vágyaikat és a házasságok nagyré-
szének mindinkább növekedő esődje is

leginkább abban rejlik, hogy a nők ki-
esnek szerepükből, elfelejtik, hogy ők az
élet színpadján csak színészek, akiknek a
szerző intenciói szerint kell végig játszani
szerepüket s nem tudják, hogy sok eset-
ben nagyobb tehetség kell a siker meg-
tartásához, mint megszerzéséhez.

A férfiakat, kik mindazokat a gyönyö-
röket, mit egy asszony bírása nyújthat
nekik, a házaseseten kívül is jórészt él-
vezhetik s hozzá, még a házaseset egyné-
mely kellemetlenségei nélkül, kell hogy
valami ujszerűség sejtése, valami nem is-
mert és így annál jobban vágyott élvezet
ingere hajtja a házasesetnek költők által
aunyira dicsőített, de a napi élet által
százszorosán megcáfolt árnyas berkeibe,
hogy az amugy is ezernyi köteléssel te-
hetetlenné tett szabad akaratukat a ter-
mészet összes erőinél is sokkal hatalma-
sabb asszonyi akaratnak vessék alá.

Ezernyi apró titkok, melyek zsihogva
veszik körül a nőket, csábítják a férfiakat
arra, hogy a házaseset szentélyében talál-
janak időt azoknak megoldására. Azonban
a titkok melyeknek megoldása adna bizo-
nyos ünnepies különösséget a házaseset-
nek, maguktól széteszlanak, mivel ezek
az édes sejtések, rejtélyes titkok csak a
szerelem által megtévesztett és elvakított
férfi részére voltak megismerhetetlenek s
mindenki más, mint közömbös dolgokon
siklott el fölöttük,

A férfit, aki szíve választottjában, a nő-
ben általa megoldható számtalan rébnszt
vélt föl találni, csalódás fogja érni a házaseset-
ben, mert az ideális nagy munka,
melynek elvégzésére lelkében magát ki-
választottjának érezte, bevégződött, még mi-
előtt hozzá akart fogni. A nagy munka
nem a férfi részén volt, hanem a nő ara-
tott a társadalom felfogása szerint sike-
reket, amikor a férfit a titkok hallgatag
ígéréseivel a törvényes kellekeknek meg-
felelő „igen” kimondására bírta. Általában
ugy szoktak a nőkről, mint gyengébb
nemről beszélni, pedig ezen a ponton ők
az erősebbek, csak helyén legyen szívük
és eszük. Minél magasabba emelkedik a
nőknek értelmi színvonala, annál erőseb-
bek, lesznek azok a kötelékek, melyekkel
a férfinet lekötve tartják és maguknak
munkanélküli, kényelmes életet biztosíta-
nak. A férfiak meredek utat tesznek meg
a házasesetig s talán sokan visszafordul-
nának, ha a szerelem szinte végzetes
pontosággal nem jelölné ki utjukat,
amelyen haladniuk kell.

A materialista elméletek hívői valószí-
nűleg a faj bölcs intézkedését fogják eb-
ben látni, mely a férfit mézes madzagok-
kal akarja a faj fentartás egyedül fontos
tevékenységére rábírn. Lehet, hogy iga-
zuk van, de sokkal önzőbbeknek kell len-
nünk, semhogy saját egyéni bajainkban
megvigasztaljon az a tudat, hogy általunk
tovább él és virágzik a faj, melynek csak
jelentéktelen kis eszközei vagyunk mi
emberek. Sokkal tetszetősebb és emberibb
az a világfelfogás, melyet kell, hogy min-
denki megalkosson magának és amelynek
középpontjába saját magát állítsa az egyén.
Minden engedmény, melyet az egyén akár
a faj, akár valamely ideologia kedvéért
tesz, nem egyéb, mint a burkolt közép-
kor burkolt aszketizmusa.

A férfi, aki az eléje tuduló titkok meg-
fejtése helyett, csak maguktól szétpat-
tanó léggömbök maradákat látja, enyhén

szólva, legalább is csalódottnak kell, hogy érezze magát.

A nagyvárosok boulevardjainak fényes kirakataiban látható kifestett és felcícomázott bábuk is csalogatóan édesgetik magukhoz a kicsinyeket: naiv, romlatlan lelküknek minden vágyát betöltik és mikor birtokába jutnak, még egyideig elkábitja őket a külső fény és máz. De a természetes gyermeki elme nem tűr soká kételyeket, titkokat, hanem gyors elhatározással, rövid időn belül hozzá kezdnek a külsőleg oly szép bábu egyéniségének tüzetes megismeréséhez s el lehet képzelni, hogy a gyermek, aki a babában legtöbbször magához hasonlót lát, — hiszen néven szólítja, bünteti majd becézi, — mint fog álmélni, mikor tapasztalni fogja, hogy a szemre oly szép és kedves fabábu belül csak fűrészpor és semmi egyéb. A figyelmesebb lélekbuvár feltétlenül észre fog venni ebben egy nagy tragikumot, mely a hólepelhez hasonló finom érzékenységu gyermeki lelket éri ebben a felfedezésben, amikor saját magához hasonlóan valami különösét, talán *lelket* keres bábujaiban s nem talál egyebet, mint fűrészport és homokot.

A felnőtt embereknél nem oly súlyos az ilyen felfedezés és ott nem is nevezik ezt tragikumnak, csak a megszokottság által előállott lelki nyugalomnak.

Az igazságtalanságaival és hibáival sokszor oly találóan festett társaelom becézően bánik édesgyermekével, korcs szülöttjével: a *családi intézménnyel* s igen enyhén ítél meg minden dolgot és eseményt, mely annak szentelt falain belül történik. Bűnökét a nemiség ellen csak a prostituáltat, vagy a ma ukról megfélemlített leányok követhetnek el, mert kiközösítik magukat a családi intézmény fenségesen erkölcsnemesítő hatása alól, míg az igazi bűnökről, melyeket a családi életben belül követnek el, ne essék szó, mert azokat védi közel egy évezredes elítélet és barbár felfogás.

A nemi érintkezés eléréséhez, vezető eszközöket, jobb ügyhöz méltó buzgalommal és szigorú kritikai szemmel vizsgálja az erkölcsös társadalom, hacsak nem szentesíti azokat a cél: a *házasság*. Ily nemesen önzetlen és természetes cél elérésénél, a különben etikailag oly szigorú társadalom, az eszközökben egyáltalában nem válogatos s helyesen értékeli minden nőnek vele született jogát, hogy úgy biztosítja jövőjét, ahogy csak lehet.

A nők ezért sejtetnek sok titkot, új nagyszerűségeket, csak a házasságon belül elérhető örömeiket és szeretik, ha spinxhez hasonlítják őket, mely mint a lidérefény, lebeg az örökös megismerhetetlenség mezébe öltözve a legnehezebb problémákat is megoldó férfiak előtt, akik csak ily kézen fekvő dolgoknál szoknak le a gondolkodásról s jutnak leg hamarabb zavarba. Nem mitológiai spinxek a nők, melyek kőbe faragott alakjukkal csak azzal a csekélységgel különböznek, hogy lelkük nincsen. De ki törődik a huszadik század napról-napra új csodákat ígérő forgataga között ily csekélységekkel.

A nők nagyjából azonban sokat okulva a multakon s még többet tanulva saját kárukon, a házasságon túl is folytatja a játékot, mely más vidám játékoktól csak abban különbözik, hogy kicsit nagyobb tét: egy vagy több emberélet

van lapjaira felrakva. Korántsem oly naivak és tehetetlenek a nők, mint az a szerencsétlen fabábu volt, amelyet az érzékenyen csalódott gyermek valószínűleg, mint értéktelen rongyot félredobott. Óh! a nők sohasem juthatnak erre a sorsra! Legmeghittebb óráikban sem engedik a férfit egyéniségükhöz teljesen hozzá férközni, hogy teljesen megismerhesse, illetve kiismerhesse őket, Ezen tény két szempontból is fontos: elsősorban a férfinak csodálatát és kíváncsiságát továbbra is konzerválják a maguk számára, másrészt viszont a férfiakat is megóvják az erősebb rázkodást okozható csalódásoktól. Ez a magyarázata annak, hogy a családi élet látszólag nyugodtabb és boldogabb a legényszerelennél.

A házasságon belül a modern nő a sejtések és várások által felizgatott férfinak minden titok megfektetéséig újabb titkokat tár elő, míg végre is a férfi a sziszifuszi munkába belefárad, elfásul és hozzákezd a család biztosabb megalapozásához és nyugodtabb talajra való építéséhez; megkezdődik a boldog családi élet, amelyen belül már nem kellene titkok, nincsenek sejtések, hanem nyugodtság, megszokottság és unalom váltja fel azokat.

Ezek az új titkok sem a nők egyéniségéből, még kevésbé lelkükből, fakadnak, hanem csakis az évezredes férfi elleni küzdelemben és az alkalmazkodásra tanító létharcokban kifinomult, exaltált idegrendszernek ösztönszerű védekezései, mely nem annyira tudatműködés, mint inkább nemükből eredő reflexió, hasonlóan amint a macska is, ha szükségét érzi behuzza körmeit, vagy ellenkező esetben kinyújtja azokat, tisztára alkalmazkodási képességéből.

Ily módon elérik a nők azt, hogyha már titkokat, újszerűségeket nem is tartalmaznak, legalább titkozatosak válnak s így a nők, ha másképpen hatni nem is tudnának, mindenesetre érdekessé válnak. Így kapjuk a mai nemi élet és szerelem egy rendkívüli elbájoló és érdekfeszítő portait-ját, melynek betéjtét a magát titkozatosnak és érdekesnek feltüntető modern hölgy képezi és a keretet hozzá a huszadik század misztikusságra hajló érzékisége adja.

Csalfa fegyverekkel harcolnak a nők, mikor a biztatóan mosolygó ajkak közül így szólnak a vágyakozó szerelem csábja által megejtett férfihöz:

— Ismerni, vagy birni akarsz bennünket, fejtésd meg titkainkat.

A mitológia bolondja sokkal józanabb ésszel vállalkozhatott arra, hogy a feneketlen hordót megtölti vízzel, minthogy a férfiak megfektetik azokat a titkokat, melyek tulajdonképpen nincsenek és csak a harcok által feltüzelt és forrongásba hozott agyának rémszüleménye. Nem ez a módja a nők megismerésének, mert ez csak utvesztőbe juttat, honnét az iránytű csak az őrltek házába, vagy a boldog házasság révébe mutat.

A nők megismerésének sokkal helyesebb módja az, ha lehetőleg kivonjuk magunkat abból a légkörből, amely az ő hálojukba szédíti a férfiakat és anélkül, hogy személyesen érintkeznénk velük, tisztára a figyelmes szemlélődés és lélekbuvárkodás terére kell lépünk.

Igy elérjük azt, hogy kell magunkat

a titkok kásahegyén keresztülenni, sőt nem is sejtett, szinte boszorkányi gyorssalással megtaláljuk a megoldást, mely talán szomorubb és kiábrándítóbb, mint a kis gyermek esete becézett bábujaival; mivel ha nem akarunk önmagunknak hazudni és nem akarunk titkokat-titkokra halmozni, akkor figyelmes és elfogulatlan tanulmányozás után alig találjuk a mai nők lelkének más megoldását, mint *hiúságok-hiúsága*.

Nem vonatkozik ez a nők összességére, mert ha nemüktől egyáltalában elűtő nehézként végeznek kora reggeltől késő estig, görnyednek a dohos, megfertőzött levegőjű műhelyekben és gyárakban, hogy a falat kenyeret oda adhassák didergő, rongyos gyermekeiknek, rögtön szemünkbe ötlük, mily kevés szerepet játszik ezek életében a hiúság. Vagy ha látunk az utcasarkokon kicsontosodott asszonypáriákat, kiket a sors kényszerített arra, hogy élvezetet nyújtsanak a szerelemre éhes férfiaknak, mikor pedig maguktól ellöknek mindent, ami a földön örömet, jóleső érzést okozhat. Ha látjuk ezeket a szegény áldozatokat, akik mint a családi tisztaság őrei állnak az utcasarkokon, beletaszitva minden piszokba és mocsárba, csak sajnálkozni tudunk s nem tudjuk őket megróni azért a kis hiúságért, hogy szebb frizurákat és cifrább ruhákat hordanak, mivel ezt így kívánják az etikai érzékben oly magasra emelkedett társadalom fnyás csemetéi.

Agyondöngöztetett proletár anyák és kiuzsorázott prostituáltak ti kiestet ebből a nehéz itéletből. Ti vagytok azok, akiket már ugyis elítéltek, még mielőtt bünt követhettetek volna el!

A társadalom elitjéről, a nagyuri, vagy magukat legalább is annak tartó, fényesen öltözött és az élet örömeinek kelyhét teljesen kiürítő uri hölgyekről eshetik csak itt szó, akik mindenütt ott vannak, hol a gyöngéd női kéz sebeket gyógyíthat, fájdalokat enyhíthet, de ahol egyuttal nem hiányozhatik a még gyöngédebb zsurnalista kéz sem, mely az elismerést nem váró jótéteményt viággá kürtöli.

Vanitatum vanitas . . .

Nem nehezíthetnek a súlyos itéletért azok a nők sem, kik, igaz eleget tesznek a nők legszentebb hivatásának és anyává lesznek (persze nem szeplőtelen fogantatás árán), azonban anyai kötelességüket ezzel teljesen befejezettnek tekintik. Nem törődnek gyermekük lelkének nemesítésével, nem érnek rá közelebből foglalkozni velük, nem pazarolhatják lelkük melegségének áldását teljesen rájuk. Nem közelítenek feléje a gyermeki lélek egyetlen éltetőjével: az *anyai szeretettel*, hanem nevelését rábizzák fizetett nevelőkre, akik a gyermeki lélekhez közel férközni nem tudnak s elzárják azt minden melegségtől szeretettől. Ezekből lesznek az életben az érzéketlen, rideg emberek, kik nem tudnak barátok lenni, kik nem tudnak szeretni, mert őket sem szerettek soha.

S miért kell ennek így lenni, miért? . . . Igen egyszerű az oka. Édes anyjuk el van foglalva az árva gyermekek felruházásával, a kórházi gyermekek ápolásával, az elhagyott gyermekek nevelésével és így tovább.

Hiúságok-hiúsága . . .

Nem hagyhatjuk ki a sorból a természetüket, nőiességüket megtagadó, de istennek tetsző életet élő nőket sem, akik

egész életüket a zárdák, kolostorok falain belül imádkozással, önsanyargatással töltik el, hogy vezekeljének a többi emberek bűneiért, akik összesen nem tudnak oly nagy bünt elkövetni, mint amekkorát ők követnek el maguk és a természet ellen. Ezeknél talán egészen ki van küszöbölve a hiúság? De vajjon tekinthetjük-e öntudatos tevékenységnek egy lejárt ideológia által elvakított és elkábított nőnek sötét elhatározását, aki nem ismerve a természet szabályait, lemond mindenről, ami szép, élvezetessé tehet egy nőt. Ezek alig számíthatják magukat az öntudatos emberek közé és tettüknek rugója is nagyobbrészt számítás egy jobb jövőben, a tulvilági örök életben, ahol Isten fogja létüket megalapozni s nincs szükségük a barbár férfiakra, hogy ellássák őket a rövid földi életükön. Filléres áldozatokat hoznak, hogy koronákat kamatozzon. Csak abban különböznek a többi nőktől, hogy egy kicsit rövidebbek, oktanabbak és a férfiak helyett istenekkel kacérkodnak.

Hiúságok-hiúsága . . . Szertelenségbe vitték a nők életüket a tulságos hiúsággal és számítással. Ha látunk egy elegánsan öltözött nagyvilági nőt az utcán, kezén elkényyszeredetten, nem kisebb eleganciával öltöztetett gyermekét vezetve, önkéntelenül is elmosolyodunk: ime a perverzitás a modern nő életében.

Ha látunk több gyermekes anyát, szorosán összefűzve, mélyen kivágott ruhában, a szerelempárás levegőjü báltermekben az aranyifjúságtól körülrajongva, amint azokkal kacérkodnak; tudatos komolysággal gondoljuk magunkban: *ime a naivság a modern nő életében.*

Fordított világ ez, de gyönyörű komédia. A művészetek hódítottak tért az életben. Még nem is olyan régen ilyesmik csak a festett vásznak birodalmában, Thália deszkáin fordultak elő, nagy mulatságára a nézőknek, ma már a közönség, mely ilyesmihez az életben is jól hozzászokott, csak a kivüle távol eső reálítások, mint például egy ligeti csibész élete és szereleme után érdeklődik, illetve már ez sem érdekli.

A színpad világa átváltozott tényleges léletté s a festett vásznak elé is új élet került. A *meztelenség* kultusza kezd utat törni magának a színpadon s bennünket ez csak annyira érdekel, vajjon mennyi időbe telik, míg ezt is átveszi a tényleges élet, melyben igazi férfiak és igazi nők komédiáznak, de jobban megtagadva önmagukat, mint színpadon a színész, ha még oly, egyéniségéhez nem illő szerepet is kap.

Fordított világ ez, de gyönyörű komédia. Csak az a hiba, hogy nem illik felnőt emberekhez és csak az a szomorú, hogy nincs senki és semmi, ami megállítsa ezt a haláltáncot.

— Ma nekem, holnap neked — kiáltják a forgatagban az elmerülő felé s a játék tovább folyik. A súlyos intelem, a lángbetűk szava: „*memento mori*“, nem okoz ijedséget, hiszen csak újdonságot hozhat, ami után pedig vágyanak a férfiak és vágyanak a nők is.

Vétek lenne megakadályozni ezt a gyönyörű komédiát. Hadd mulasson, ki mulatni akar. Proletár anyák csak dolgozatok, az utca veszendőbe ment lelkei csak sorvadástok s ti nagyuri hölgyek csak mulassatok, hiszen az egész élet csak: hiúságok-hiúsága.

Vagyonom.

Elásott kincs az én nagy vagyonom.
De nem tudom, hogy merre van
A gyémánt, ezüst, drágakő, arany.

Majd jön utánunk egy nagy hatalom,
Az kutatni fog s megtalálja,
S majd hordja kocsit, hordja gálya.

És viszi husz és viszi száz
S mind a száz látja, látja, hogy
A vagyonom az még se fogy.

Oh verejtékes gyönyörű vagyom:
Dalok, szerelmek, vágyak, lányok
Hiába törnek gyáván rátok.

Mert bárki csábit, bárki hív
Mégöriz egy óhítú szív,
Fekete, éggett, gyenge szív.

Gál Béla.

A napkirály.

Révész Palkónak egyszerre vörös lett az arca a méregtől:

— Mondtam már neked, te Gál Sándor, ne lökdöss engem a pad alatt, mert megbánod velem!

Gál Sándor meg nagy bizakodva felállt, egészen odalépett Palkó orra elé, a kezét ökölbe szorította és úgy mondta:

— Már hogy járnám meg én teveled, te nyápic! Hisz félkézzel földhöz váglak . . .

Palkó arcáról lassan eltűnt a pirosság és most már egész sápadtan, sokkal csendesebben, de szilárd és bátor hangon felelt vissza Gál Sándornak:

— Nem is én verlek meg téged, hanem az apám, a Napkirály . . .

Gál Sándor meg egyszerre elkezdett kacagni és alig bírva magával a kacagástól, odakiáltott a többi gyerekeknek:

— Halljátok a hazudós Palkót! Mit ki nem találna? Most meg azt mondja, hogy az ő apja a Napkirály! Halljátok?

Támadt is erre nagy féktelen kacagás az egész osztályban, Révész Palkó meg megbujt lassan, csöndben összehuzodva a legutolsó padban és nagy bánatos szeme megtelt könnyel. Aztán csöngettek és bejött Huszár tanár ur. Pali még mindig ott ült az utolsó padban és úgy érezte, hogy senki de senki ezen a világon nem oly boldogtalan mint ő.

Hogy mindenki nevet, mindenkinek van örülni valója, csak neki nincsen . . . Ugy eltudott busulni erre a gondolatra, hogy észre se vette, hogy Huszár tanár ur már másodszer szól rá:

— Ejnye mért nem figyelsz ide, te Révész Pál! No nem hall-d?

Mikor aztán már másodszer hallotta Pali a nevet, hirtelen fölugrott és egész vörös lett újra az arca az ijedségtől.

— No mi lelt? Bántott valaki? Sirtál? A hangon meg-meg csuklott mikor ki-nyögte:

— Nem . . . tanár ur . . . senki . . .

És ijedten nézett körül az osztályban. De Gál Sándor mikor észrevette, milyen félősen nézi őket két nagy, tüzes szemével Révész Pali, egyszerre rákönykölt a padra és diadalmasan nyújtotta fel a két ujját Huszár tanár ur felé:

— Tanár ur . . . én tudom!

Mit tudsz?

Gál Sándor diadalmasan állott föl a padban s nagy büszkén bökkentette ki:

— Megint hazudott Palkó . . . Azt mondta, hogy a Napkirály fia . . .

Azzal elnevette magát és vele nevetett az egész osztály és vele nevetett Huszár tanár ur is, aki alig tudta megkérdezni a nagy nevetéstől:

— Igazán azt mondtad Pali?

Révész Pali lesütötte a szemét és szeretett volna hangosan, zokogóan fölsírni, úgy belémarkolt valami a szívébe, de uralkodott magán és könnyeivel küzdve úgy állott ott a padban, mint aki érzi, hogy valami nagy, nagy bünt követett el. Aztán összeráncolta a homlokát Huszár tanár ur és úgy mondta Palkónak.

— Soha, de soha többet ilyen dolog elő ne forduljon! Megértettél?

Aztán kissé szelidebbre fordult a szava:

— Most az egyszer nem kapsz ki . . .

Révész Pali szerette volna, ha a tanár ur elővette volna azt a nádpálcaát, amivel a térképen szoktak mutogatni és ütötte volna őt nagyon, az arcát ütötte volna, hogy kiserkenjen belőle a vér és hogy ő zokoghatott és jajgathatott volna. De a tanár ur nem bántotta és ő nehezen küzdve a föl-föltörő sirás ellen keresztül szűrte a fogain a szót;

— Köszönöm szépen tanár ur . . .

Nagyon nehezen mult el ez az óra. Mikor végre-valahára csöngettek, Révész Pali elsőnek szaladt ki az ajtón s az utcán a falakhoz lapulva rohant haza, mintha attól tartott volna, hogy mindenki tudja róla, hogy ő hazudott.

Hirtelen megláttotta azonban lépteit, mert eszébe jutott, jaj mi lesz, ha otthon is megtudják, hogy ő hazudott, jaj mit fog mondani az apja? Megveri. Bizonyos, hogy megveri. A két nagy fekete szemé megtelt könnyel és a szíve is fájdalommal és újra az a gondolat fordult meg az agyában: mindenkinek jó, csak nekem nem.

Éhes is volt, fáradt is volt, de mindent elfelejtett, csak az járt az eszébe, hogy most Gál Sándor otthon is meg fogja mondani, hogy ő azt mondta, hogy a Napkirály fia . . .

Azt mondta, de hát édes istenem, ha vesszük, mi is van ebbe? Hisszen tudta ő, benne volt az okos könyvekbe, hogy nincsenek tündérek, manók, boszorkányok és hogy nincsen Napkirály se. Hiszen tudta ő, de olyan nagyon jól esett neki, hogy mondhatta:

— Én a Napkirály fia vagyok!

És olyan jól esett volna neki, ha Huszár tanár ur akkor nem nevet a gyerekekkel, hanem odaveszi őt a térdei közé és megfogja a kezét és megkérdezi tőle meleg, jóságos hangon, hogy mondjad csak el fiam, Révész Pali, milyen is az a Napkirály?

És akkor ő elmondta volna, hogy: jaj, az nem is olyan király, mint az olvasó könyvben vannak rajzolva. Hogy jaj, annak csupa, de csupa fényes az arca, a szakálla, a szeme, hogy nem is lehet belé nézni. Hogy jaj, annak csupa, de csupa muzsika a hangja, hogy az embernek a szívébe muzsikál, ha beszél. Hogy annak a keze meleg és jóságos és ha az ember megcsókolhatja, hát sirni szeretne a gyönyörűségtől . . .

Bizony ilyen a Napkirály . . .

Mikor hazaért, már az asztalnál ül az apja is, meg a bátyjai is. Az apjához ment először és megcsókolta a kezét.

Egyszerre elmúlt a fájás a lelkéből, amint az apja a meleg, erős férfias kezével megsimogatta a fejét s egyszerre olyan nagy bizalom szállott a lelkébe, hogy erősnek érezte magát és titkon megtapogatta a karjait.

Mikor az előbb bejött a szobába, olyan borusnak, olyan szomorúan látott mindent, de most egyszerre kedvesre, jó kedvre vált előtte a szoba. A délelőt, amelyiknél keserűbb és fájdalmasabb még elő sem fordult az életében, egészen kiröpült az emlékéből és kiröpült Gál Sándornak az emléke is. Pedig ritka dolog volt az, hogy nem gondolt a Sándorra Pali. Sokszor, ha éjszaka eszébe jutott, hogy: jaj, ha a Sándor akarja, hát engem pofonüt, mert ő erősebb nálam, fölült az ágyában és elfojtva belezokogott a sőtétbe. És ha álmából riadt fel, csak az a név ötlött legelőször eszébe: Gál Sándor.

Gál Sándor képviselte Pali szemében az életet, amelyik mindig erősebb az emberről és amelyik akkor dobhat félre bennünket, amikor akar. De most nem is jutott eszébe neki semmi, ami kellemetlen s olyan derült jó kedve volt, hogy hangosan, csiklandósan kacagott fel, mikor egy-egy árva kis napsugár betévedt a függönyökön át a szobába és végig táncolta a szőnyeg rajzait.

Utána kapott a napsugárnak, hogy a markába szorítsa s amint a kinyitott tenyere a sugár elé került, bámulva látta, milyen szép, rózsaszínűek lesznek az ujjai. Aztán közelebb hajolt a sugárhoz és bámulva látta, hogy ugrál és táncol benne az a sok, tengernyi porszem. Szinte önkéntelenül sutogta magában:

— Napország . . .

A háta már megfájdult, amint ott állott meghajolva az ablaknál s kiegyenesedett. Egyszerre aztán szinte kiesett ebből a milióból és tágra nyitott szemmel állott ott az ablak párkányhoz támaszkodva s önkéntelenül sutogta a szőnyeg rajzait:

— Ni, napország . . .

Ezzel a szóval megindult benne a gyerek-fantázia színes, virágos szekere és most már ott érezte magát abban a vékony sugárszalagban, ami az ablaktól a padlóig vezetett s ott érezte magát a sok millió kis porszem, a napemberek között.

— Ez az aranyrét . . .

— Csupa aranyvirág és aranyfű. És ez a muzsika, jaj, mi ez?

Ez a gyönyörűsége muzsika? Honnan jön ez, hogy engem magrikasson? Mi muzsikál?

Egyszerre ezer kérdés tolt Pali ajakára, aki ott állott félig meghajolva a homályos és ételszagú ebédlő ablakánál, de színes aranypompás réteken járt a lelke. Az a muzsika, ami szünös-szüntelen hangzott, olyan nagyon jó volt, olyan tulajdonképpen boldogító, hogy azt hitte Pali, mindjárt ledobban a nagy gyönyörűségtől.

— Most itt vagyok Napországból . . . Édes Jézuskám, milyen szép . . . és milyen jó . . . Édes Jézuskám . . .

— Most megyek tovább . . . (Milyen jó ez a muzsika!) Megyek tovább . . . (Milyen szépek ezek az aranyvirágok!)

— Most megyek tovább . . . Ni csak, mi is jön ott vélem szembe?

— Jaj, micsoda szép napleány is az!

Jaj, ha meg merném szólítani, jaj, de jó volna . . .

Meg sem is kellett szólítani, odajött az magától Palihoz és azt mondja neki:

— Mit keresel te itt, te Révész Pali.

A lelkébe muzsikált Palinak a királylánynak a hangja, (mert királylány bizonyosan) s csöndes, a nagy gyönyörűségtől szinte beteg hangon mondta:

— Én nem tudom, te szép királylány, de azt tudom, hogy itt nagyon jó. Itt minden szép. Jaj, de szép. az a muzsika.

— Talán a Napkirály országa ez, te királylány?

Azzal megszólalt megint a királylány.

— Olyan, de olyan gyönyörűsége volt a hangja, hogy Pali sirni szeretett volna a muzsikájától.

— Bizony csak itten van az, te Révész Pali. Én vagyok a lánya néki. A Napkirály lánya.

Azzal csak kinyújtja Pali a kezét a Napkirály lánya keze után és megfogja.

— Mondom néked, te ezerszép királylány, vezessél engem te az apádhoz, mert én látni akarom . . . És ha nem is mutatnál meg, bizony mondom néked, megkeresem én, ha térdig kopik is a lábam . . .

Nem tett ekkor egyebet, akkor a királylány, csak hármat tapsolt a kezével. (Mintha arany gyöngyvirággal harangoztak volna.)

Mikor pedig a harmadikat is eltapsolta, valahonnan az égből — (ez is aranyszínű volt és ragyogó) hat gyönyörű hattyu szállott le az aranyrétre. Aranyhattyuk voltak és aranykocsiba voltak fogva. És szólott a Napkirály leánya:

— Szálljunk csak belé ebbe a kocsiba és röplünk vele egyenesen az én uramatyámhoz, Napkirály ő felségéhez.

A hattyu kiterjesztette szárnyait és elindult. Alant repültek az aranyrétek, majd aranyhegyek árnyéka tündezett fel előttük és mindig szólott az az édes-bus muzsika. Egyszer csak valami nagy gomolyag tűnik fel előttünk. Kérde ekkor Révész Pali:

— Ugyan micsoda az a nagy aranyos gomolyag, ami ott tűnik fel előttünk?

Felel erre a Napkirály leánya:

Az bizony az én uramatyámnak, Napkirály ő felségének a városa Mindjárt oda is érünk.

Oda is értek és el is állt Révész Palinak szemeszája, mikor meglátta. Itt minden aranyból való volt. Az egész város. És minden olyan tiszta volt és az emberek, a napemberek szépen kikerülték egymást az utcán és köszöntek egymásnak és ha beszéltek az esupa muzsika volt. De legszébb az egész városban az a nagy vár volt, ami ott feküdt a város közepén és körülötte egy nagy kert volt. És a muzsika, ami itt mindenhol megvolt, itt muzsikált legszebben. Révész Palinak köny szökött a szemébe és a szive valami nagy-szerű boldog fájással telt meg, mikor meghallotta. Olyan szép volt.

Ekkor hirtelen leereszkedett velük a hat hattyu egyenesen az arany kert közepébe és ott újra kézen fogta a Napkirály leánya Révész Palkót és vezette.

— Most megyünk az én fenséges uramatyámhoz, a napkirályhoz.

Amerre mentek szolt a muzsika még szebben, még dalosabban, mint máshol. És a léptük alatt nem törtek meg a

virágok és a fűszálak, mért csak úgy lebegtek fölöttük és Révész Pali úgy érezte, hogy megsókolják a lábát az aranyvirágok. Itt már illatot is érzett Révész Pali, terhes, gyönyörűsége illatot, ami a szívébe is lopózott a muzsikával együtt.

Egyszerre valami vakító ragyogás támadt előtte, amittől be kellett csukni szemét és amikor felnézett úgy érezte, hogy meghasad a szive a boldogságtól. Előtte állott a Napkirály. Hogy milyen volt, azt nem lehet elmondani, de még kigondolni sem, azt látni kell.

Amint megszólalt, azt hitte Révész Pali, ott rögtön le kell rognia a boldogságtól, olyan gyönyörűsége muzsikájú volt a hangja. Megkérdezte tőle:

— Mit keresel te itt, Révész Pali?

Az meg remegő hangon mondta:

— Téged kerestelek én uram, királyom, életem, halálom kezébe ajánlom.

Azzal csak kinyújtja a kezét a Napkirály és megsimogatja vele a Palkó fejét. Eppen olyan volt, mintha az apja simogatta volna meg. A szive körül ekkor Palkó valami melegséget érzett, valami boldogságos fájást.

Fölemelte újra a fejét s szinte megremült, mikor nem látta maga körül azt az előbbi nagy és muzsikás ragyogást és nem is érzett egyebet már, mint a fején azt a simogató kezet és a szive körül azt a boldog melegséget.

Az apja állott előtte. A szívébe valami hideg, kegyetlen fájás szorult ekkor és már várta az apja korholó szavát, mikor az megint végig simította a kezét a fején.

Palkó meg hangosan felzokogott és odaborult az apja széles mellére és csuklta, hangos zokogással csókolta meg az apja borotvás és megértően mosolygós arcát

Üzenet.

Szállj kis dalom csengve, bongva
Vidd magaddal szivemet,
Szellők szárnyán repülj tova
Virágos völgyek felett.
Tul hegyeken, tul völgyeken
Rózsák között kis lak áll,
Ott lakik az én kedvesem,
Egy halovány rózsaszál.
Ő a virágok virága,
Rózsák közt a legszebb rózsza
Repülj hozzá kis dalom,
Mond neki, hogy csókolom.

Darvas Dezső.

Méregkehely.

A sors lelkednek kelyhét, drága lány,
Babonázón sokfényűvé csiszolta.
Szerelmem gyászterítős asztalán
Belőle oltom szomjamat gyakorta.

Lelked imádott kristály kelyhiben
(Főlé remegve hajlik tikkadt vágyam)
Se csöndes üdv langy vize nem pihen,
Sem éltető bor nem pezseg vidáman.

Lelkednek kelyhe méreggel tele;
Bár öldöklő, de mégis százszor édes.
Ki issza, nem egyszerre hal bele,
De lassúdan, izenként semmivé lesz.

S valómnak mélyiből dacos öröm
Bomlottan zúgó ujjongása tör fel:
— Lelkednek kelyhéből hadd szürcsölöm
Bús pusztulásom, öngyilkos gyönyörrel!

Szilágyi Géza.

Az átkozott.

Ugy fekszem itten most az ágyon,
Mint egy rossz, összekötött ördög.
Kényszerzubbony nekem a sorsom
És benne esztelen dühöngök.

Megátkozom a születésem,
Szájaskodó, zavart szavakban
S szivemben egy égigsötétlő,
Égigsötétlő, szörnyű kard van.

És néha úgy beszélek már magamról:
Ő szenved itten és Ő elmegy innen;
És néha látok még egy régi képet,
Egy idegen arcot a szemeimben.
És néha látom: hogy megy Ő az utcán
Lógó karokkal s mondom: vége, vége.
És néha látom: hogy busul magában
Egy café chantant piszkos éjjelében.
És néha megsiratom özvegy ágyát —
Hajnalban az ágy, mint egy pihenő sir. —
És néha szólok: Ő nyugodni tért már;
És mondom: Ő bánt engem; s mondom:
Ő sir.

Kosztolányi Dezső.

A festett világból.

Közlő D. D.

A gesztenyés asszony.

I.

Veletek talán szóba sem áll a sarki gesztenyés asszony. Engem szeret, nekem szokta adni a maradék gesztenyét. Éjszaka-ról-éjszakára én vagyok az utolsó bevője. Hogy sohasem panaszkodom hálából mesél nekem. Az éjszaka érdekes históriát mondott . . .

II.

— Lássa máskor olyan büszkén ment el mellettem a színház cifra asszony népe, pedig éppen miattuk, telepedtem ide a színház mellé! Nem vettek gesztenyét. Most meg nem tudok eleget süttetni nekik.

Összehuzta tenyerét, tölesért csinált a tenyérből és halkán mondta:

— A szerelmes levelek miatt veszik a gesztenyémet . . . Azok miatt . . .

III.

Vagy két hete lehet, előadás előtt gesztenyét vásárolt az én asszonyomnál a színház egy karesu szőkeje. A párolgó gesztenyét bevitte az öltözőbe, ahol nagy lett a riadalom:

— Levél, levél — hangzott a diadalkiáltás. És áhítattal olvasták a levelet a melybe a gesztenyét csomagolta a sarki néni.

Szenzációs levél volt, szörnyen kíváncsiak voltak a kicikék a folytatásra.

IV.

Másnap mindenki gesztenyét vett az én asszonyomnál. És mind visszaadta a szép tiszta, barna papirzacskót.

— Ugyan jó néni, kár a pénzért, a mibe ez a zacskó kerül . . . Jó lesz valami te-leirt papír . . .

Egynek jutott, a másiknak nem.

Harmadnap megint teleirt papírt kértek. A gesztenyével nem is törődtek. Egyik másik kíváncsi tgremtés négyszer-ötször is vett gesztenyét — a hulladékpapiros kedvéért.

V.

Tegnapelőtt és tegnap már mindenkinek volt a zsebében néhány levélke, a melyet a gesztenyével kapott.

Együtt olvasták, találgatták, ki írhatta az egyiket, a másikat . . . Gyana-kodtak egymásra, csipkedték, bántották egymást, legvégül pedig két lányka, már önmagában is kételkedett . . .

— Hol veszi a papirost néni? — kérdezték kíváncsian.

— Itt is, ott is . . . — felelte az én asszonyom. És gazdagodott. Mert szállt a parázsról a titok, egyre szállt . . .

VI.

— Nagy az én bajom! — panaszkodott az éjjel a sarki néni. Lakott nálam egy diák és most elmegy tőlem, mert valahol egy gazdag háznál megfogadták a gyerekek mellé. Hát most majd kiírja nekem a leveleket?

Könnyezett a szegény asszony.

— Holnapután tudom már nem vesznek tőlem gesztenyét.

A becsületes megtaláló.

No, még így sem járt valaha „becsületes megtaláló“ Önök ismerik jól a becsületes megtalálót, akit olyan sokszor hívogatnak-csalogatnak és olyan ritkán jelentkeznek. Jámor lélek az istenadta és ha előbujik az ismeretlenség homályából, valami kis jutalomra számít. Mert ezzel csalják lépre a becsületes megtalálót.

A jutalom bizony nem mosolyog a becsületes megtaláló legifjabb bajnokára, hanem inkább egy kis kardalosleány rettenetes bosszuja jár nyomában.

* * *

Az elmúlt heten a főkapitánysághoz egy bohó ifju bevitt egy kis „börtáskát“, amely tele volt apró csecsebecsékekkel. Azt mondta, hogy a színház tájékán találta.

Erre a fölvilágosításra azonban nem is volt szükség, mert a kis táská belsejében benne volt a szép tulajdonosnének a neve. A rendőrség mindjárt el is küldte a színházba a károsodott kisasszonynak a megkerült táskát és megírták neki a becsületes megtaláló nevét is.

Irt azonban a rendőrség egyebet is. Egy kis leltárt, amely arról szól, hogy mi minden volt a táskában. Parfüm, cipőgomboló selyemzsebkendő, pénz, villamos jegy, levelek és így végződött a leltár;

7. sz. Egy új bajuszkötő.

* * *

Hallatlan indiszkréción! — Éppen próba idején hozták a táskát. A kis leltározási jegyzéket hangosan fölolvasta valaki. A hetedik pontot is . . .

A táská tulajdonosnője elpirult és zavartan hebegte . . .

— Bajuszkötő . . . Becsempézték a táskámba . . . Nincs nekem, akinek kel-lené . . . Nincs . . .

Óriási kacagással válaszoltak a titkos kárörvendezők a mentegetődzésre.

A kis kardalosnő pedig egyre a becsületes megtaláló nevét mormogta.

— Bepörölöm . . . Bepörölöm . . .

És tényleg bepöröltette ügyvédjénél rágalmasz miatt a becsületes megtalálót.

Ezt mondotta legalább tegnap a színházban a „kompromittált“ karhölgyecske.

*

A vélemények persze megoszlanak a színháznál. De nem a bajuszkötő igaz tulajdonosa fölött, hanem inkább a fölött, hogy a kis kardalosnő tényleg a bíróság elé akarja-e vinni az ártatlan toilettéiket, vagy csak le akarja csillapítani a mende-monda hullámaikat. Hiszen egy bajuszkötő olyan hamar feledésbe megy . . .!

De édes kisszasszony, miért nem mondta, hogy a bátyjának, vagy az unokatestvéreinek vette névnapi adjándékba a bajuszkötőt!

Az emberek mindjárt rosszra gondolnak.

A fekete fiu.

Nem könyörögni jöttem: visszatértem!
S akkor jövök, amikor akarok,
Mint messze földön bolygó üstökös,
Mint szabad szárnyu büszke angyalok.

Nem fogok sírni — sirtam azelőtt;
Nem kell a könny — hisz sirtam eleget.
Sötét az ég, felhős . . . s nem nézem kéknek,
. . . Mert kéknek láttam egykor az eget.

És szépnak láttam minden szép leányt,
Most mindent csufnak, feketének látok
És undort vált belőlem a nyomor,
Amely előbb még szájalmakat váltott.

Ninesen többé már illatos virág,
Csak gyári füstök és gesztenye gőzök,
S minden sötét ott, ahol azelőtt
Sok száz reménynek nótája időzött.

Halál . . . mi szép volt . . . szépen eltemetlek
S én kántálom majd a Te deumot . . .
Bolondság . . . pincér . . . hát ébresszettek fel,
Bort hozzál, whiskit, grogot vagy rumot . . .

. . . Tüzes ital, csak fojts el minden álmod . . .
Büszkén, bolondul nagyra tört a nóta.
Minden úgy rémlett, mint téli hegyen,
Testtel megrakott fehér akasztófa.

. . . Fekete fiu — még több bort, rumot!
Ma apró pénzre váltom a világot,
Bolond szivem ma mindent oly bután,
Oly feketén, káprázatatán látott.

Nézzétek . . . minden oly riadt, komor;
Már a temető — jaj — előttem áll . . .
Fekete fiu . . . haha . . . nem csapsz már be
Fekete fiu . . . te vagy a Halál.

Gál Béla.

